Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 182 (13.444)
12 АВГУСТ 1966 йил
ЖУМА
Баҳоси 2 тийин.

МАШИНА ТЕРИМИГА ШАЙЛАНАЙЛИК

Республикамиз пахтакорлари мўл ҳосил учун курашнинг бир қанча босқичларини ўтиб, ғўза парваришининг энг сўнгги, ҳал қилувчи даврида турибдилар. Ҳадемай, куз келади. Чаноқларда пахталар бирин-кетин очилади. Деҳқон йил бўйи қилган меҳнатининг самарасини тарозига тортиб кўради.

[illegible]

...шиш учун курашни бўшаштирмайлик. Машина теримига намунали тайёрланайлик. Шонли янги беш йиллигимизнинг биринчи йилида машиналар бункеридан кўп-кўп пахта тўкайлик!

УРУГВАЙ КОММУНИСТЛАРИГА ТАБРИК

КПСС Марказий Комитетининг Уругвай Компартияси XIX съездига юборган табригида бундай дейилади: Совет коммунистлари, барча совет кишилари Уругвай Коммунистик партиясининг Совет Иттифоқи билан Уругвай ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишкта қўшаётган ҳиссасини ғоят қадрлайдилар. Халқларимиз Совет Иттифоқи билан Уругвай ўртасидаги муносабатлар қирқ йиллигини нишонламоқдалар.

Уругвай Компартияси, дейилади табрикда, марксизм-ленинизм таълимотига қатъий садоқати туфайли, қардош партияларнинг 1957 ва 1960 йилларда Москвада ўтказилган кенгашларида биргаликда ишлаб чиқилган принциплар асосида халқаро коммунистик ҳаракат сафларининг бирлигини мустаҳкамлаш учун изчил кураш олиб бориб, бошқа мамлакатлар коммунистларининг иззат-ҳурматига сазовор бўлди. Пролетар интернационализми руҳида тарбияланган Уругвай Коммунистик партияси халқ оммасини Америка империализмининг социалистик Кубага нисбатан игвогарликларига қарши, АҚШнинг Вьетнамдаги қуролли агрессиясига қарши, Доминикана Республикасининг оккупация қилинишига қарши кураш йўлида уюштирмоқда.

КПСС Марказий Комитети Уругвай коммунистларининг Уругвай халқи туб манфаатлари учун, тинчлик, демократия ва социализм учун олижаноб курашда янада катта муваффақиятларга эришувларини тилайди. (ТАСС).

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ЮКСАК УНВОН МУБОРАК!

Етти йиллик планнинг капитал қурилиш бўйича топшириқларини бажаришда жуда катта муваффақиятларга эришганликлари учун СССР Олий Совети Президиуми 1966 йил 11 август Фармонига мувофиқ иттифоқдош республикалар қурилиш ташкилотларининг ишчилари ва инженер-техник ходимларидан 84 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди ва Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширади. Бу юксак унвонга сазовор бўлганлар орасида Хўжаобод колхозлараро қурилиш ташкилоти комплекс бригадасининг бошлиғи Асқар **Қамбаров**, «Главташкентстрой»нинг 153-трестига қарашли 17-қурилиш бошқармаси дурадгорларининг бригадири **Ҳамид Корабоев** ва 8-трестга қарашли Фарғона уйсозлик комбинатининг монтажчиси Турсун **Қаюмов**лар ҳам бор.

ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, 10 август. (ТАСС). Кеча бу ерда 1966 — 1969 йилларда Совет Иттифоқининг Бразилияга коммерсия кредити шарти билан юз миллион долларли машина ва ускуналар етказиб бериши тўғрисидаги протокол имзоланди.

СОВЕТ КООПЕРАТОРЛАРИНИНГ СЪЕЗДИДА

Қишлоқ жойларида савдо-сотиқ ишларини яхшилаш масаласи совет кооператорлари VII съездининг диққат марказида турибди. Съезд 10 августда Катта Кремль саройида ўз ишини давом эттирди.

Россия Матлубот жамиятлари союзи правлениесининг раиси М. М. Денисов съездда сўзга чиқиб, республикада кооператив савдоси ўсиш суръатлари жиҳатидан ўтган йили давлат савдосидан 12,5 процент илдамлаб кетганини айтди.

Етти йил мобайнида 60 мингдан ортиқ магазин ва ошхона қурилди ва реконструкция қилинди, бошқача қилиб айтганда, савдо корхоналарининг деярли ярмиси янгилаб олинди. Беш йиллик ҳам муваффақиятли бошланди. Россия кооператорлари ўз мажбуриятларини бажариб келмоқдалар.

Украина аҳолисининг ярмидан кўпи матлубот кооперациясининг хизматидан баҳраманд бўлмоқда, деди республика Матлубот жамиятлари союзи правлениесининг раиси Ф. Д. Колесник съездда сўзлаган нутқида. КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленумининг қарорлари, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан партия ва ҳукуматнинг белгилаган тадбирлари қишлоқ аҳолисининг даромадини тағин ҳам кўпайтиришга ва харидорлар талабини оширишга ёрдам берди. Мана шуларнинг ҳаммаси матлубот кооперациясининг ривожига таъсир қилди. 1965 йилда товар оборотининг ўсиши 14 процентдан ортиқ бўлиб, қарийб олти миллиард сўмга етди.

Украина кооператорлари қишлоқ аҳолисини ёқилғи билан таъминлашни алоҳида ғамхўрлик талаб қилувчи иш деб биладилар. Ўрток Колесник Центросоюз олдига транспорт проблемасини тезроқ ҳал қилиб бериш масаласини қўйди.

Ставрополь ўлкасидаги Георгиев район партия комитетининг секретари И. И. Дьяконов съездда партия ташкилотининг кооператорларга ёрдам кўрсатиш соҳасидаги тажрибаларини гапириб берди. У айтдики, район партия комитетининг бюроси матлубот жамиятларидаги партия ташкилотларининг ишини мунтазам муҳокама қилмоқда, кадрлар билан ишлашга доимо эътибор бермоқда.

Ўрток Дьяконов барча сельполар ва рабкоопларда савдо-сотиқнинг прогрессив формалари жорий қилинганлигини айтди. 119 та ихтисослаштирилган магазин (ҳамма магазинларнинг сонига нисбатан 67 проценти) ишламоқда, 62 магазин харидорларнинг буюртмалари асосида иш олиб бормоқда, насияга мол сотиш ҳамма жойда йўлга қўйилди. Районда 7 та йирик савдо маркази ташкил этилди. Колхоз ва совхозлар замонавий магазинлар қуришда кооператорларга қўлидан келганича ёрдам кўрсатмоқда.

«Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси **Н. И. Супотницкий** қишлоқларда савдо-сотиқни ривожлантириш ҳақида гапириб, саноат ходимлари олдига талаблар қўйди. Жумладан, у енгил саноат қишлоқ аҳолисига зарур бўлган одми кийим-кечакларни, ипгазламадан тикилган либосларни кам чиқараётганини; Ўрта Осиё аҳолиси ўртасида бозори чаққон бўлган шарқ услубидаги калошлар ҳали ҳам етишмаётганлигини айтди.

Матлубот кооперацияси союзлари правлениеларининг раислари: Белоруссиядан — **В. К. Яковенко**, Қозоғистондан — **Р. И. Ильяшев**, Озарбайжондан — **С. С. Абдинбеков**, Эстониядан — **В. И. Вайно**, Черкасси область матлубот жамиятлари союзининг раиси **А. Д. Бучацкий** ва бошқа делегатлар ўз нутқларида қишлоқларда савдо-сотиқни такомиллаштиришнинг актуал проблемаларига ва кооператорларнинг бошқа вазифаларига тўхталиб ўтдилар.

Польша, Болгария, Венгрия, Финляндия, Румыния, ГДР ва бошқа мамлакатлардаги кооператив ташкилотларнинг вакиллари совет кооператорлари VII съездини табрикладилар.

Съезд 11 августда ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

ПАЧКАМАР — МАЪМУРЧИЛИК ХАЗИНАСИ

◆ Пачкамар сув омбори бир йил олдин ишга тушади

◆ 1967 йил экинларни парвариш қилиш даврига омборда 40-45 миллион кубометр сув жамғарилади — омбор 15 минг гектар ерни суғоради

◆ Ҳар бир қурувчи йил охиригача камида 7-8 ойлик иш бажаради

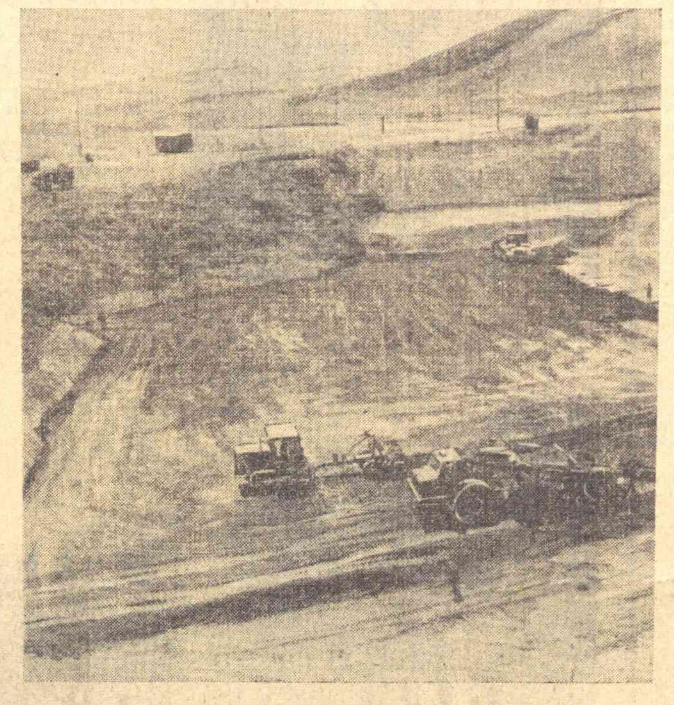

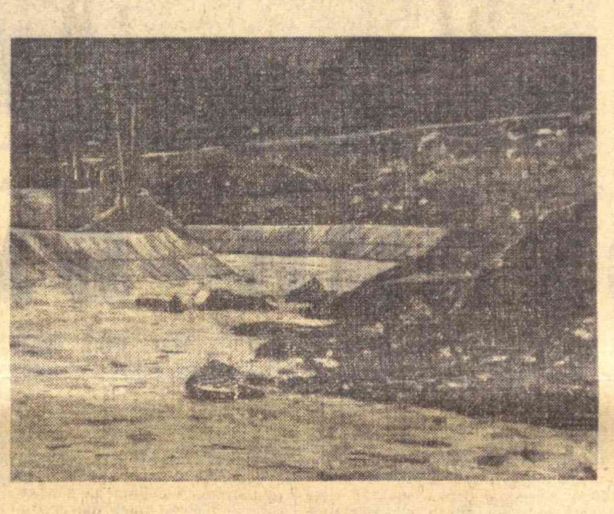

Пачкамар сув омбори қурувчиларининг аҳил коллективи катта ҳиммат кўрсатди. Бу, уларнинг қатъий иродалари туфайли рўёбга чиққан янги мажбуриятларидир. Бетончилар, дурадгорлар, экскаваторчилар, арматурачилар, шоферлар, грейдерчилар — турли касбдаги қурувчилар янги оширилган мажбуриятни муваффақиятли адо этиш учун ҳамма куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Суратда: илғор шофер коммунистик меҳнат зарбдори Шариф Камолов.

●

Келгуси йил баҳорида сув иншоотининг тўғони 42 метр кўтарилади. Бу эса қақраб ётган далаларга ҳаёт бахш этадиган 40-45 минг кубометр сув тўплаш имконини беради. Суратда: бунёд этилаётган сунъий денгизнинг умумий кўриниши.

●

Пачкамар — Қашқа воҳасининг иккинчи йирик ирригация иншооти. Бундан аввал Чимқўрғон сув омбори қурилишида бой тажриба тўплаган азаматлар Пачкамар сунъий денгизини барпо қилишда зўр маҳорат кўрсатмоқдалар. Уларга қурилиш ишларини тезлаштиришда қудратли хилма-хил механизмлар катта ёрдам кўрсатмоқда. Суратда: сув иншооти қурилаётган жойда механизмлар ишлаётганлигини кўриб турибсиз.

Б. Мазур фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

◆ ● ◆

СУВ КЕЛТИРГАН АЗИЗ

Ҳа, бизнинг замонамизда сув келтирган азиз. Совет кишилари қудратли техника воситаларига эга. Улар ололмайдиган хеч қандай қўрғон йўқ. Тоғни талқон қилишга, тош устида гул ўстиришга қодир. Бунинг учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Гап ана шу имкониятлардан самарали фойдаланишда қолган.

Пачкамар сув омборини барпо қилаётганлар республика партия ва ҳукуматининг катта ёрдамларига суяниб, илгари олган социалистик мажбуриятларини ўзгартирдилар: сунъий денгизни белгиланганидан бир йил аввал ишга туширишга қарор қилдилар.

Биз ҳам шу сув омбори қурилишида ишламоқдамиз. Қашқадарёда қанчадан-қанча унумдор ерлар бор. Аммо уларга сув етишмаяпти. Биз тиклаётган иншоот шу ерларни ўзлаштиришга имкон беражак.

Биз учун бу йилги иссиқ ҳам писанд эмас. Ҳамиша ёз иссиғи, қиш изғиринида ишлаб ўрганганмиз. Аввал воҳанинг тўнғич йирик ирригация иншооти Чимқўрғон сув омборини қуришда иштирок этдик. Мана, хозир Пачкамардамиз. Бетон ётқизмоқдамиз.

Бизга бетон етказиб бериб туришса бўлгани. Қолгани қўлимизда. Пешма-пеш текислаб, шиббалаб, мустаҳкамлаб бораверамиз. Сўзларимиз лоф эмас. Эллик уч кишилик бетончилар коллективи 7 ойда 266 минг сўмлик иш бажарди. План ортиғи билан адо этилди. Топшириқ 118 процент қилиб удаланди. Мана, йилнинг тугашига ҳам беш ой қолди. Имкониятларга қараб ишламоқдамиз. Шу қолган ойлар ичида камида 500 кубометр бетон ётқизамиз деб сўз бердик. Сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Сафар БАРАТОВ,
Пачкамар сув омбори қурилишининг бетончиси.

И р о д а

Қашқадарё воҳасининг энг йирик сув иншоотларидан бири бўлажак Пачкамар сунъий денгизининг қурилишини тезлаштиришга бағишланган кенгаш қатнашчиларининг фикр ва мулоҳазалари билан танишгач, уларнинг иродасига тан бердик. Сув омбори бунёдкорлари КПСС XXIII съезди Директиваларида таъкидланган улкан вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун астойдил бел боғлаб, беш йилликда катта марраларни кўзлаб турибдилар. Съезд қарорлари ирригаторларнинг ғайратига ғайрат ва кучига-куч қўшмоқда. Олган мажбуриятларини муваффақиятли адо этишга имкон берадиган янги резервларни ишга солмоқдалар.

Пачкамар сув омбори қурилишини тезлаштиришга бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Кенгашда Қашқадарё область партия ва совет ташкилотлари, ирригация иншоотларининг раҳбарлари, новатор ишчилар, илғор бинокорлар, инженер-техник ходимлар, колхоз ишлаб чиқаришининг мутахассислари ҳам иштирок этдилар.

Воҳанинг улкан ирригация иншооти — Пачкамар сув омборини «Пачкамарводстрой» қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи барпо қилмоқда. Азамат коллектив анча дуруст ишламоқда. Ўтган йили қурилиш-монтаж ишлари планини ортиғи билан адо этди. Бу йилги топшириқлар ҳам бажарилмоқда. «Пачкамарводстрой» коллективи республика ирригация иншоотлари қурувчи ташкилотлар социалистик мусобақасининг иккинчи кварталида ғолиб чиқди.

Кенгашда иштирок этган ва сўзга чиққан ўртоқлар бошқарма коллективи ҳали катта резервлардан самарали фойдаланмаётганлигини кўрсатиб ўтдилар. Бир ярим ой мобайнида ишга солиниши лозим бўлган резервларни аниқлаш ва янгича мажбурият асосида ишлашга кўчиш учун ишчи кучи ҳам, техника воситалари ҳам етарли эканлиги қайд қилинди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши бош бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Н. Р. Ҳамроев «Пачкамарводстрой» бошқармаси коллективининг кейинги тўрт йиллик фаолияти ҳақида, бажарган ишлари тўғрисида ахборот берди. Сўнгра коллектив олдида турган янги муҳим вазифаларга тўхталди. Сув омбори қурилишини тезлаштириш ана шу вазифаларнинг энг муҳими эканлиги алоҳида таъкидланди. Бош бошқарма ва область ташкилотлари сув омборини белгиланганидан бир йил аввал ишга тушириш учун ҳамма зарур ёрдамни кўрсатажакларини айтдилар.

Минбарга Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси Очил Кўчкинов кўтарилади. У кўп йиллардан буён шу колхозга раҳбарлик қилмоқда. Колхоз аъзолари ҳар қандай қийин шароитларда ҳам гектаридан 20-25 центнердан ҳосил етиштириб келмоқдалар. У Ғузор район деҳқонлари ва чорвадорлари номидан гапириб, қурувчиларга мурожаат қилади:

— Районимиз республиканинг энг ёзи узоқ, иқлими иссиқ районларидан бири ҳисобланади. Ери кучли, тупроғи тоза. Бу ерда ингичка толали пахта етиштиришнинг истиқболлари порлоқ. Бошқа кўп хил экинлардан, мева-чевалардан мўл ҳосил етиштириш мумкин. Лекин сув танқис. Район экономикасининг юксалиши сув масаласи билан боғлиқ. Ёғингарчилик мўл бўлган йили деҳқончиликдан юқори ҳосил кўтарамиз. Сув танқис бўлган йиллари эса мўлжаллаган ҳосилимизни ололмаяпмиз. Республика партия ташкилоти ва ҳукуматининг Пачкамар сув омбори қурилишини тезлаштиришга бош қўшганлиги бизни ниҳоят даражада мамнун қилди. Ахир шу сунъий денгиз ҳозиргига қараганда 15 минг гектар кўп янги ерда қўшимча деҳқончилик қилиш имконини беради. Қурувчи ўртоқлар ҳимматингизга балли! Сув омборини тезроқ қуриб берсангиз деҳқончиликдан оладиган ҳосилимиз ҳам ортади. Сизнинг эл-юрт фаровонлиги учун қўшадиган ҳиссангиз янз ҳам кўпаяди.

Экскаватор машинисти Амир Латипов, шоферлар бригадасининг бошлиғи Жавли Норматов, бетон ётқизиш участкасининг смена мастери Ашур Неварaев ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзладилар. Улар сув омбори қурилишини тезлаштириш учун ҳамма имкониятларга эга эканликларини изҳор қилдилар. Бошқарманинг бош инженери тажрибали ирригатор ўртоқ Б. Шипулин ҳам ирригаторларнинг янги мажбуриятлари ҳақида сўзлади. Сув омборининг биринчи навбат қурилиши шу йил 25 декабргача бажарилади. Умумий қурилиш ишлари 1967 йил 1 июнгача қадар — ғўзани парвариш қилиш даври авж олдириб юбориладиган вақтгача битказилади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

...Йиғилиш тамом бўлди. Одамлар ўз иш участкалари томон тарқалиша бошлади. Йиғилиш туфайли жимиб қолган дарада қурилиш механизмлари — ағдарма машиналар, экскаваторлар, бульдозерларнинг наъраси янграй бошлади.

Биз тўғонга бора туриб марказий устахонага ҳам кирдик. Устахона мудири В. Мордаков, слесарь Р. Эсонов, токарлардан В. Кивачук, И. Андреев ўртоқлар кенгашдан олган таассуротларини ўртоқлашаётган эканлар. Улар ремонт ишлари суръатини икки ҳисса тезлаштириш, сифатини яхшилашга аҳд қилдилар. Ўзаро шу ҳақда маслаҳатлашиб олдилар.

Тўғон қурилишида иш жадаллашиб кетди. Одамларда ўзгача ғайрат-шижоат кўзга ташланиб турибди. Бетон қоришма ташиётган ағдарма машиналарнинг кети узилмайди. Тўкилган бетон қоришма махсус механизм ёрдамида пешма-пеш текислаб бориляпти. 5-6 йигит андава билан уни силлиқлаб суваяпти. Яқин-яқинларда ҳам бетон қориш ва ётқизиш нуқул қўлда бажариларди. Бу мушкул иш ҳар қандай девкор йигитни ҳам ҳансиратарди. Бугунги кунда ирригаторларга техника мададкор. Иш унумининг ортаётганлиги сабаби ҳам ана шундан.

— Тўғоннинг биринчи навбатини йил охиригача битирамиз, — деди иш бошида турган ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи А. Мифтахов. — Ҳар кеча-кундузда 5 минг кубометр қум-шағал, 3 минг кубометр қоришма ва 600 кубометр филтрлаш материали келтириб жойланса, белгиланган маррамизни эгаллаймиз. Бу шу вақтгача ҳар кеча-кундузда 30-40 процент ортиқдир. Кўриниб турибдики, вазифа улкан. Аммо йигитларимиз шу ҳақда келишиб олишди: ваъдаларига вафо қиладилар.

Қурилишда ким билан гаплашмайлик ҳамма ишни тезлаштириш учун янги имкониятлар ҳаракатга келтирилажагини айтади. Шунга яраша баракали меҳнат қилишмоқда. Пачкамар сув омборини бунёд этаётганлар иншоотни белгиланганидан бир йил олдин ишга тушириш учун қизғин кураш бошлаб юбордилар. Бу иншоот тўла қурилиб бўлгач, Қалқама ва Яккабоғ сув омборларини тиклашга киришадилар.

З. ИСРОИЛОВ,
Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари.

ОЛМОС ҚАТРАЛАР

Олмос қатралардан уюшган
денгиз —
Панжкамар шовуллар чўл
сийнасида.
Панжкамар демангиз, ғанж
камар денгиз,
Қудрат бор мавжларнинг
оинасида.
Саҳро оғушида улғаяр
кўклам

Зилол каналлардан
югураркан сув,
Худди Фарғонадай бекиёс,
кўркам
Гулистон бўлар чўл — обод
ва сулув.
Чайқал, бахт кўзгуси, эй
бахрул нажот,
Томчилар мағзида гупурсин
ҳаёт!

Ж. ЖАББОРОВ.

БЎЁҚЧИ ҚИЗНИНГ БАХТИ

(ЛАВҲА)

Қорачадан келган бу қиз фабрикага илк марта кирганда турли цехларни томоша қилди, гуриллаб ишлаётган дастгоҳларга ҳавас билан боқиб, кўзларида ўт чақнади. Отаси бўяётган ипларга ҳам қизиқиш билан разм солди.

«Қаранг-а, — ўйларди у. — Отамнинг қўлидан чиқаётган манави иплар қанчалик дағал, лекин ундан тўқилаётган ва тикилаётган кийим-кечаклар қандай ажойиб-а!».

Негадир шу тобда ана шу дағал ипларни чиройли ва хушбичим кийимга айлантираётган кишиларни бир кўришни шунақаям истаб қолдики, асти қўяверасиз. Цех бошлиғидан рухсат олгач ип йигирув цехини кезди. Нозиккина иплар тўлқинига жиддий тикилган кўзлар ҳам, узилган ипларни ғоят чаққон улаётган бармоқлар ҳам, у дастгоҳдан бу дастгоҳ олдига илдам ўтиб бир неча дастгоҳни бошқараётган қиз-жувонларнинг қувноқ чеҳралари ҳам — ҳамма-ҳаммаси унга жуда ёқимли туюлди. Шу-шу бўлди-ю, бу касбга меҳри тушиб қолди...

Муфора Ҳасанова Москва тўқимачилик институтида таҳсил кўрди, тўқимачилик илмини мукаммал эгаллади, мамлакатнинг турли тўқимачилик корхоналарида бўлди. Ниҳоят, орзиқиб, энтикиб кутилган дақиқалар келди. 1962 йилда қўлига ҳаёт йўлланмасини олган тўқувчи-инженер Муфора қадрдон корхонасига йўлланма олди. Корхона коллективи уни қучоқ очиб бағрига олди.

Ёш инженер жуда яхши кутиб олинди-ю, орадан бир неча кун ўтгач, негадир корхона раҳбарларининг ундан ҳафсаласи пир бўлганга ўхшаб қолди. Бу ерда қандай сир борлигига дафъатан тушуниш анча кейин бўлди. Муфора сира инженерга ўхшамас, ремонтчилар орасида дастгоҳларни созлаш билан овора бўлиб юрарди.

Дастгоҳ ремонтига қаттиқ берилиб кетган Муфора кунларнинг бирида кимдир шундоққина боши устида ўзига тикилиб турганини сезиб қолди. Қараса, отасининг касбдошларидан бири, бўяш цехидан... Муфора шошиб-пишиб салом берди. Ҳалиги киши эса бош чайқаб, негадир унга норози қиёфада тикилиб турарди.

— Афтингга мой суриб олибсан... Хўш, қизим Муфора, айтчи, нима қиляпсан мойга беланиб?

— Ремонт, — деди қиз дастгоҳга нигоҳ ташларкан ҳайрон бўлиб.

— Ремонт? — кесатди суҳбатдоши, — Москвадек жойда станокни ремонт қилишга ўқиганмидинг? Шунинг учун беш йил сарфлаганмидинг?

Муфора гап қаерда эканлигини энди сезди.

— Ахир, амаки...

Лекин суҳбатдоши бўш келмади:

— Азбаройи шифо, сен тутаётган ишга ҳеч тушунолмаяпман. Ўқиган, олий маълумотли кадр деб сени цех бошлиғи қилиб кўтармоқчи бўлган раҳбарларнинг гапини иккита қилибсан. Ремонтчи бўлиб ишлайман деб оёғингни тираб туриволган эмишсан. Ўқиб келдинг — ўз ишингни қилавермайсанми? Бунақада назардан қоласан-ку?

— Ахир, амаки...

Қария унинг гапига қулоқ ҳам солмай, «қўй-э!» дегандай қўл силтаб, ташқарига чиқиб кетди. Муфора ҳижолатдан қизариб кетган, ҳадеб латта билан кафтларини артарди.

— Майли, парво қилма, секинроқ юрсанг, олисроққа етасан деган нақл бор. — Муфора таниш овозни эшитиб ялт этиб ёнига қаради. Унга мулойимгина боқиб турган тажрибали ремонтчи Анна Ивановна Пивоварова сўзида давом этди:

— Ҳаммамиз ҳам ўқишни тезроқ битириб келишингни зориқиб кутганимиз рост. Ҳа-да, кимсан инженер ремонтчи бўлиб ишлаётганини кўрган киши тааҗжубланмай қолмайди. Ҳалиги амакинг ҳам назаримда шуига куйинди. Лекин, тўғри иш тутяпсан. Кўзинг пишгани яхши.

Узоқни кўзлаган инженер меҳнат қозонида қайнади, тобланди. Одамлар ҳазиллашиб уни қўли енгил ремонтчи деб ҳам атардилар.

Фабрика Муфоранинг кўз олдида ўсди, тикув-трикотаж корхонасига айланди. Янги цехлар барпо этилиб, замонавий ускуналар билан жиҳозланди. 1963 йилга келиб, Муфора ана шундай цехлардан бири — тикувчилик цехига бошлиқ қилиб тайинланди. Инженер қиз каттагина коллективга раҳбарлик қилиш билан бир қаторда, бошка муҳим нарсалар устида ҳам бош қотирадиган бўлиб қолди. Масалан, у чок тикувчи қиз-жувонлар олдига келганда, негадир узоқ ўйга толар, нимадандир кўнгли тўлмаётгани шундоққина сезилиб турарди. Дарҳақиқат, ишчилар бракка ҳам йўл қўйишар, бу ҳол эса тикув машиналари нуқсони туфайли содир бўларди.

Муфора ана шу тикувчилар олдидан кетмайдиган бўлиб қолди. Кунларнинг бирида аллақандай майда деталлар топиб келди. Уларни қунт билан машиналарга ўрнатди. Сўнг ишлатиб кўриб, болалардек қувониб кетди. Ҳа, у машинага чегаралагич ўрнатиш билан энди игнанинг тикиш қирғоғидан чиқиб кетишига, демак, бракка қатъиян чек қўйганди. Бу Муфоранинг биринчи рационализаторлик таклифи, илк ижодий севинчи эди.

Янги уфқларни кўзлаётган инженер иш жараёнларига назар солар экан, станок ва механизмларда катта-кичик нуқсон ва камчиликлар борлигини тобора аниқроқ сеза бошлади. У касбдошлари билан ҳамкорликда ана шу камчиликларни тугатишга бел боғлади. Тугма қадаш ускунасидаги айрим деталларни ўзгартириш билан бу соҳадаги камчиликка ҳам барҳам берди. Ёрлиқларни ёпиштириш жараёнларини автоматлаштирди. Момиқ машиналаридаги ленталар нотекислигини тугатиш билан маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтирди. Ёш инженернинг бунақа таклифлари ўттизтага етиб қолди.

Муфора бошқараётган цех корхонада илғор. Келинг, бир фактни келтириб қўяқолайлик. Ёш инженер бошлиқ цех шу кеча-кундузда келгуси ойлар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаряпти.

Муфора ўзи таълим олган Москванинг номини сира тилдан қўймайди. Тиниб-тинчимас қиз, Республикада хизмат кўрсатган рационализатор азим пойтахтда яна бир карра таълим олмоқчи, аспирантурада ўқимоқчи, олим бўлмоқчи! Меҳнат, ижод, тинмай изланиш оддий бўёқчи қизининг бу орзуларини ҳам рўёбга чиқариши турган гап.

О. ҲАКИМОВ,

Бухородаги тикувчилик-трикотаж фабрикаси.

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР ОҚИМИ

Шу йил 26 июль куни «зангори кема» ижодкорлари — машинасозларимиз учун ҳам, дала гвардиячилари — механик-ҳайдовчилар учун ҳам қувончли кун бўлди. СССР Олий Совети Президиуми «Ташсельмаш» заводини орден билан мукофотлагани ҳақидаги хушхабар тарқалди.

Фармонда ишлаб чиқаришни такомиллаштириш ва ривожлантиришда эришган муваффақиятлари ҳамда етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажарганлиги учун «Ташсельмаш» заводи Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлансин дейилган.

Бу муаззам корхона яқиндагина ўзининг 35 йиллик тўйини ўтказган бўлса ҳам, аслида «зангори кема»ларни ишлаб чиқара бошлаганига ҳали унча кўп бўлгани йўқ. 1949 йили корхона механизаторларимизга «СХМ-48» маркали 600 тагина машина туҳфа қилган бўлса, бултур хўжаликлар қўлига жаҳонда энг яхши, энг мукаммал терим машинаси «ХТ-1,2» агрегатидан 7681 та етказиб берилди.

Тайёр бўлган терим кемалари 22- цехдан платформаларга машина ортиладиган майдончага берилади. Биз ана шу ерда бўлганимизда бу йил 1 августга қадар пахтакор республикаларга 4135 та «ХТ-1,2» маркали «зангори кема»лар юборилганини айтишди. Кейинги кунларда коллектив кенг қаторларга мосланган 200 га яқин машинани Мирзачўлдаги дала гвардиячиларига юборди.

Биз ҳаёт, меҳнат жўш уриб турган корхонанинг қоқ ўртасидамиз. Заводнинг энг нозик участкаси дейишади 15- цехни. Бу ерда пахта териш машиналари учун ғоят зарур бўлган, нозик детал — шпинделлар, барабанлар тайёрланади. Шпиндель билан барабан машинанинг бамисоли қўли деявеpинг. Ана шу деталлар қанча «сезгир» бўлса, қанча яхши ишласа, чаноқлар шунча тоза бўлади, сира чала қолиб кетмайди.

Токарлик дастгоҳи ёнида тер тўкиб меҳнат қилаётган хушрўйгина бир йигит эътиборимизни тортди. У моҳир токарь, КПСС XXIII съездининг делегати Тўйчи Ҳайдаров экан. Ленин комсомоли сафида камол топиб, ишчилар синфининг, кекса большевикларнинг шонли анъанасини давом эттираётган азаматлардан бири Тўйчи Ҳайдаров 1937 йилда туғилган. У корхонага 1955 йилда токарликка шогирд бўлиб келган эди. Мана энди корхонадагина эмас, бутун республикамизда машҳур уста. Тўйчи Ҳайдаров ажойиб машинасозлар — коммунист, старший технолог, рационализатор Михаил Факеевич Бибик, коммунистик меҳнат зарбдори Мила Мальцева сингари кишилар тўғрисида завқланиб гапирди.

Биз 20-цех бошлиғи Михаил Иванович Зверенцов билан танишдик. У 1931 йилда худди мана шу цех катлавонини қазиган, оддий ишчиликдан цех бошлиғи даражасига кўтарилган моҳир инженер.

Бу йил ўзбек пахтакорлари мамлакатга армуғон этадиган 3 миллион 750 минг тонnали ҳосилнинг камида 1 миллион 175 минг тоннаси хирмонларга «зангори кема» бункерларидан тўкилади. Биргина Узбекистонда 20 мингдан ортиқ «зангори кема» кузак палласида пахтазорларда жавлон уради. Мамажон ДАДАЖОНОВ ташаббусига қўшилган минг-минглаб механизаторлар: «Пўлат отларга миниб, бултургидан ҳам ортиқроқ жасорат кўрсатамиз!» дейишяпти.

«Ташсельмаш» заводи Урта Осиёдагина эмас, Ватанимизда шундай типдаги ягона корхонадир. Шонли коллектив «зангори кема»лар оқимини кучайтириш учун ҳаракат қилмоқда. Юксак мукофот уларни янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда.

Ҳ. НУРИДДИНОВ.

Суратларда: 1. КПСС XXIII съезди делегати, машҳур токарь Тўйчи Ҳайдаров иш устида. 2. «Зангори кема»лар оқими. Маҳсулот сотадиган бўлимининг бошлиғи Б. Ёқубов платформага машина ортувчи М. Қаҳҳоров ва У. Ёдгоров ўртоқлар билан бирга.

А. Тўраев фотолари.

ДЎСТЛИК — БУЮК КУЧ

Пропагандистларга ёрдам

Совет халқларининг метиндек мустаҳкам дўстлиги, барча совет республикалари ўртасидаги қардошлик алоқалари — улуғ Октябрнинг энг катта ғалабаларидан бири, Совет давлатимиз кучи ва қудратининг негизи бўлиб қолди. Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати барча қардош республикалар экономикаси ва маданиятини планли ривожлантира боришга, улар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга, халқ хўжалиги, илм-фан, адабиёт ва санъатнинг чинакам равнақ топишига хизмат қилмоқда.

В. И. Ленин халқлар дўстлигини юксак қадрлаб, уни «миллий масалани пролетарча ҳал этиш» деб баҳолаган эди. В. И. Ленин ўз хатларидан бирида совет республикаларининг мустаҳкам иттифоқи буржуазия даврида қурилмаган ва буржуа тузуми даврида мумкин бўлмаган миллий дунёнинг намунасини вужудга келтиради, деб умид билдиришни истар эдик деган эди. Улуғ йўлбошчи ва устозимизнинг бу башорати тўла рўёбга чиқди. Мамлакатимизда қилинаётган ишлар, бизнинг бутун ҳаётимиз буни яққол тасдиқламоқда.

Мамлакатимиз халқларининг дўстлиги чет эл босқинчиларига, чор самодержавиесига, помешчиклар ва капиталистлар ҳокимиятига қарши кўп йиллар мобайнида биргаликда олиб борилган курашда қарор топди. Бу дўстлик пролетар интернационализмининг мустаҳкам негизига асосланади.

Тенгҳуқуқли халқларнинг кўп миллатли ягона давлат — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига ихтиёрийлик асосларида бирлашганлиги ва жипслашганлиги, уларнинг давлат, хўжалик ва маданий қурилишдаги яқин ҳамкорлиги, қардошларча дўстлиги, экономика ва маданияти гуллаб яшнаётганлиги марксизм-ленинизм тантанаси, Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг энг муҳим якунидир.

Бу дўстлик мамлакатларимиз меҳнаткашларини марксизм-ленинизмнинг ва пролетар интернационализмининг буюк идеяларига садоқат руҳида тарбиялашнинг қудратли ва ҳаётбахш воситаси бўлиб хизмат қилаётир. Мамлакатимиз халқларининг дўстлиги революция тонгида туғилиб, граждалар уруши фронтларида олиб борилган шиддатли курашда, социализм қурилишида, фашист босқинчиларга қарши аёвсиз жангларда тобланди ва пролетар интернационализмининг мустаҳкам негизи бўлиб қолди. Бу дўстлик жуда кўп синовларга бардош берди ва ҳар гал тағин ҳам мустаҳкамланди.

Коммунистик партия Совет Иттифоқидаги барча миллат меҳнаткашларини онгли ижодий меҳнатга йўллади. Ленин партияси сафига бирлашган юздан ортиқ миллат ва элат ўз партияси раҳбарлигида мамлакатимиз ҳаётини социалистик асосда қайта қурди, социализм барпо этди ва эндиликда коммунизмнинг муҳташам биносини муваффақиятли бунёд қилмоқда. Бу миллат ва элатлар ягона қардошлик оиласига жипслашиб, партиямизнинг ленинча бош йўлини амалга ошириш учун курашмоқда.

Социализм учун кураш ва унинг ғалабаларини мустаҳкамлаш жараёнида ўз иқтисодий негизи, ижтимоий интилишлари, синфий состави ва маънавий қиёфаси жиҳатидан буржуазиядан тубдан фарқ қиладиган янги социалистик миллатлар қарор топди. Мамлакатимиз халқларининг иқтисодий, сиёсий ва маънавий манфаатларининг муштараклиги шундай бир пойдевор бўлдики, халқлар ўртасидаги дўстлик унинг заминида ижтимоий тараққиётнинг қудратли ҳаракатлантирувчи кучи сифатида мустаҳкамланди.

Ишлаб чиқариш воситалари ва қуролларининг ижтимоий мулклиги, хўжаликнинг социалистик системаси — СССР халқлари дўстлигининг иқтисодий негизини ташкил этади. Социализм асрий социал проблемани ҳал этди, кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини вужудга келтирган сабабларни ва эксплуататор синфларни тугатди.

Совет жамиятида эксплуататор синфлар тугатилиши билан миллатлар орасидаги нифоқ абадий барҳам топди. Мамлакатимиз халқлари социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари ва ўзаро ёрдам заминида ягона дўст оилага жипслашиб, ўз ҳаётининг, ўз тақдирининг ҳақиқий хўжайинлари бўлиб қолди.

Совет давлат тузуми, совет демократияси — СССР халқлари дўстлигининг сиёсий негизи саналади. СССРнинг давлат тузилиши иттифоқчи республикалар — социалистик миллатларнинг қардошларча ҳамдўстлигида тенгҳуқуқ республикалар сифатидаги суверен ҳуқуқларини таъмин этади. Барча миллат меҳнаткашлари давлат ишларини бошқаришда, иқтисодий ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда Советлар, касаба союзлари, комсомол ташкилотлари ва бошқа оммавий жамоат ташкилотлари орқали актив иштирок қилмоқдалар. Социалистик демократия СССР гражданларини хўжалик, давлат, маданий ва ижтимоий сиёсий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида уларнинг миллати, ирқидан қатъи назар, тенгҳуқуқли деб эълон қилади ва уларнинг бу ҳуқуқини гарантиялайди.

Шу йилнинг июнида СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловларнинг якуни ана шундан яққол далолат бериб турибди. Бюллетенларга киритилган ҳамма номзодлар давлат ҳокимиятининг олий органига сайланди. Бу эса коммунистлар билан партиясизлар блокининг ажойиб ғалабаси ва айни бир вақтда совет кишилари Коммунистик партия теварагига ғоят мустаҳкам жипслашганлигининг, кўп миллатли Ватанимиздаги барча халқлар қардошларча бузилмас дўстлигининг яна бир шоҳиди бўлди. Сайланган депутатлар СССР аҳолисининг турли миллат фарзандларидир.

Марксча-ленинча буюк таълимот — СССР халқлари дўстлигининг ғоявий-назарий ўзагини ташкил этади. Бу таълимот меҳнаткашларни янги жамият қуриш ҳақидаги илмий билимлар билан қуроллантиради, уларни коммунистик умумий идеални амалга ошириш учун курашда ғоявий жиҳатдан метиндек мустаҳкамлайди, пролетар интернационализмига, халқаро коммунистик, ишчилар ҳаракатининг «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган жанговар чақириғига садоқат руҳида тарбиялайди.

СССРда миллий муносабатларнинг ривожланишида янги босқич бошланди. Бунга коммунистик жамият қуриш замин тайёрлаб берди. Социализм шароитида миллатларнинг миллий ва маънавий кучлари равнақ топиши билан бир-бирига тобора яқинлашуви рўй бермоқда. Бу яқинлашув эса совет халқларининг мустаҳкам ва бузилмас дўстлигига, пролетар интернационализми принципига асосланади.

Коммунизм моддий-техника базасининг барпо этилиши айни бир вақтда СССР халқларининг иқтисодий жиҳатдан бир-бирларига тағин ҳам яқинлашуви учун асос яратиш демакдир. Совет республикалари хўжалигини ҳар тарафлама ривожлантириш, ишлаб чиқаришни рационал жойлаштириш, табиий бойликларни планли ишлаб чиқиш, республикалар ўртасида социалистик меҳнат тақсимотини такомиллаштириш, уларнинг меҳнатдаги куч-ғайратини бирлаштириш—ана шуларнинг ҳаммаси умумдавлат манфаатларини ҳар қайси республика манфаатлари билан тўғри уйғунлаштириб олиб боришни таъмин этади.

Ўзбек халқи мамлакатимиз халқларининг дўстона қардошлик оиласида муҳтожлик ва қолоқликдан экономикани, илм-фанни ва маданиятни равнақ топтиришда шонли йўл босиб ўтди. Ленинча миллий сиёсат республикамизнинг иқтисодий жиҳатдан мисли кўрилмаган даражада ривожланиши учун барча зарур шароитларни яратиб берди. Ўзбекистонда халқ хўжалигининг оғир саноат, химия, нефть, газ, кўмир, машинасозлик саноати ва социалистик индустриянинг бошқа кўпгина тармоқлари гуркираб ривожланмоқда.

Ўзбекистонда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми етти йилликда 1,8 марта ўсди. Капитал қурилиш кенг миқёсларда олиб борилди. КПСС XXIII съезди маъқуллаган беш йиллик план ғоят буюк ва жозибалидир. Ўзбекистонда беш йилликда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми тахминан 1,6 марта кўпаяди. Республика индустриясини ривожлантиришга 6,7 миллиард сўм капитал маблағ ёки аввалги беш йилликдагига қараганда 1,9 марта кўп маблағ сарфлаш кўзда тутилади.

Социалистик экономиканинг тўхтовсиз ўсиб бориши асосида социалистик миллатларнинг сиёсий ва маданий муштараклиги, уларнинг маънавий қиёфасидаги умумий белгилар тағин ҳам ривожланмоқда. Халқларнинг ғоявий бирлиги кучайиб, улар ўртасидаги маданий алоқалар мустаҳкамланмоқда. Бу эса улар маданиятининг бир-бирини бойитиши ва бир-бирига яқинлашувига ёрдам беради. Совет миллатлари учун муштарак интернационал маданият ривожланиб, бу ўзида барча қардош халқлар маданий хазинасини акс эттирмоқда. Ўз навбатида ҳар бир миллатнинг маданий хазинаси янги ижодкорлик билан бойиб, интернационал тус олмоқда.

Иккита мисол келтирамиз. Чет эл туристларидан бири Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозни бориб кўргач ва бу ерда ўн беш миллат кишилари меҳнат қилаётганлигини эшитгач, улар бир-бирлари билан қандай чиқишади, деб сўраганда унга қадимги бир эртакни эслатишган. Унинг қисқача мазмуни шундай: кунлардан бирида бир-бирининг тилини билмаган уч киши чорраҳада учрашиб қолишган. Улар бирга саёҳат қилишмоқчи бўлишган, бироқ уларнинг орасида низо чиққан. Ўзбек «узум» емоқчи бўлган, араб «инсм», тожик эса «ангур» сўраган. Ҳар уччаловининг тилини билган бир донишманд йўлиқиб қолмаганда улар ўртасидаги низо нима билан тугаши муаммо эди. Донишманд уларни токзорга олиб кирган ва ишкомни кўрсатган. Уларнинг ҳар уччаласи ўзларининг низосини ҳал этиб берган кишига ташаккур айтишган. У эса шундай жавоб қилган: «Сизларнинг ҳаммангизга бир нарса керак бўлган ва сиз бир-бирингизни тўғри тушунмагансиз, холос». Ўтмишда шундай бўлган эди. Эндиликда эса бизнинг халқларимиз бир мақсад сари интилмоқда.

Республикамиз пойтахти бошига тушган табиий офат неча ўн минглаб кишиларни бошпанасиз қолдирди, жуда кўп мактаб, касалхона, муассасаларга жиддий шикаст етган ана шу машаққатли кунларда бунга тошкентликлар яна бир марта ишонч ҳосил қилишди. Партиямиз, бутун совет халқи тошкентликлар билан бир сафда, ёнма-ён туриб ва қўлни-қўлга бериб ҳаракат қилдиларки, бу ҳол уларнинг бир кун ҳам ўзларини ёлғиз ҳис қилишларига йўл бермади.

Зилзила бўлган куннинг ўзидаёқ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Тошкентга етиб келганликлари республикамиз барча меҳнаткашларининг қалбини чуқур миннатдорчилик туйғуларига тўлдирди. Партия ва ҳукуматимиз раҳбарлари шаҳарни айландилар, кишилар билан суҳбатлашдилар ҳамда Тошкентга ёрдам кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқишда қатнашдилар.

Бу тадбирлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Тошкентдаги зилзила оқибатларини тугатишда Ўзбекистон ССРга шошилинч ёрдам бериш чоралари тўғрисида»ги қарорида ўзининг ифодасини топди. Халқимизнинг дўстлар бир-бирларини кулфатда билишади, деган нақли бор. Худди шунингдек бутун мамлакат тошкентликларга ёрдам қўлини чўзди. Москва, Ленинград, Рига, Таллин, Киев, Харьков ва Вильнюс, Краснодар ва Минск, Боку, Ереван, Фрунзе, Тбилиси, Олмаота ва мамлакатнинг жуда кўп бошқа шаҳарларининг бинокорлари Тошкент шаҳрини тиклашда актив қатнашишга тайёр эканликларини билдирдилар.

Тошкентда чинакам халқ ҳашари бошланиб кетди. Россия Федерацияси меҳнаткашлари ўз куч ва маблағлари билан Тошкент шаҳрида 330 минг квадрат метр, москваликлар 230 минг, ленинградликлар 100 минг, украиналиклар 160 минг, Белоруссия 25 минг, Қозоғистон 28 минг, Грузия 22,5 минг, Озарбайжон 35 минг, Литва 10 минг, Молдавия 6 минг, Латвия 7,5 минг, Қирғизистон 11,5 минг, Тожикистон 8 минг, Туркманистон 9 минг, Арманистон 15 минг, Эстония 5,4 минг квадрат метр уй-жой қуриб беради. Уларнинг кучи билан жами бўлиб бир миллион квадрат метрдан кўпроқ, шу жумладан 1966 йилда 282 минг ва 1967 йилда 721 минг квадрат метр уй-жой барпо этилади.

Бу мисоллар совет социалистик тузумининг улуғворлиги, совет халқларининг бузилмас дўстлиги ва қардошлигининг ғоят катта кучи, совет жамиятимизнинг инсон инсонга дўст, ўртоқ ва қардош деган буюк принципи тўла тантана қилганлигидан далолат беради.

Ўзбек халқи Ленин партиясининг раҳбарлик кучини, СССР халқларининг қардошларча дўстлиги кучини жуда яхши ҳис қилиб турибди. Ҳаётимиз ҳар кун, ҳар он ижтимоий ва давлат тузимимизнинг қудрати, кучи ошиб бораётганлигидан янгидан-янги далиллар келтираверади.

С. НОСИРХЎЖАЕВ,

тарих фанлари кандидати.

ЛУҒУМБЕКНИНГ ЖАМОЛИ

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовут тобора йўқолиб бормоқда. Қишлоқларимизнинг ҳам жамоли тобора очилаётир. Бунга меҳнат аҳли фидокорона ишлаш, ўз қишлоқларининг довруғини ошириш учун астойдил интилиш туфайли эришмоқда.

Шундай гўзал, кўркам қишлоқлардан бири Избоскан районидаги Луғумбек қишлоғидир. Ҳозир ана шу қишлоқда 7 мингдан ортиқ аҳоли бор. Бундан 35 йил бурун 150 хонадон бор эди. Ҳозир қишлоқда 1200 хонадон истиқомат қилади. Охунбобоев номли колхознинг азамат деҳқонлари «оқ олтин»дан тобора мўл ҳосил олиб, қишлоқларини кундан-кунга обод қилмоқдалар.

Газета саҳифаларида

«Ўзбекистон маданияти» газетаси 10 август сонида ана шу қишлоққа, унинг ажойиб кишиларига бағишлаб бир саҳифа материал босиб чиқарди.

ДЎСТЛИК ТАРОНАСИ

«Тошкент бинокори» («Главташкентстрой» партия комитетининг органи) билан «Ленинчи» (Тошкент область, Калинин райони) газеталарининг қўшма сони Ўроқ билан Болғанинг ҳамкорлигига, ленинча дўстлигимизга бағишлаб чиқарилди.

Бу қўшма сонда Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси З. Жалиловнинг «Бинокорларга совғамиз» сарлавҳали материали, «Ленинча дўстлигимиз рамзи» сарлавҳали бош мақола, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, сабзавоткор М. Махмудовнинг сурати, ҳаяжон билан ёзилган лавҳа ва репортажлар бор.

Маҳаллий газеталар саҳифаларида улуғ дўстликни мадҳ этувчи тароналар кучлироқ янграйверсин!

ОҚ ЙЎЛ СИЗГА, ТУРСУНОЙЧИЛАР

Яқинда Москва районида очилган механик-ҳайдовчилар курсини 25 қиз тамомлаб, шарафли касб эгаси бўлди. Москва район «Янги ҳаёт» газетаси «Оқ йўл сизга, турсунойчилар!» деган умумий сарлавҳа остида бир саҳифа материал эълон қилди.

«Победа» колхозининг аъзоси, ёш механизатор Оқилахон Эргашева мавсумда 150 тонна пахта теришга ваъда бериб, сўзим қатъий дейди. Саҳифада Робияхон Исҳоқова, Инъомхон Каримова, Санобархон Фозилова, Зуҳрахон Абдураззоқова, Мухтасархон Обидова сингари механик-ҳайдовчи қизларнинг юрак сўзлари изҳор этилган.

Фарғона. Бу ерда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг сув ресурсларидан комплекс фойдаланиш бўйича стипендиатлар учун халқаро семинари ўтказилмоқда. Таниқли мутахассислар лекция ва докладлар билан чиқишмоқда. Тингловчилар гидротехника иншоотлари, гидроузеллар ва сув омборлари қурилишлари, Катта Фарғона канали билан танишмоқдалар. Суратда: мажлислар залида.

Г. БОЙКО фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚАҲРАМОН ШАҲАР БИНОКОРЛАРИ

Август қуёши шаҳар устига ўзининг ҳароратли олтин нурларини сахийлик билан сочмоқда. Соя-салқин жойларда ҳам жазирама тафти гуп этиб юзга урилади.

Оқтепадан тортиб, Қурилиш кўчасининг охиригача ва ундан ҳам ўтиб кўз илғамас ялангликларгача чўзилиб кетган қурилиш объектларида шу кеча-кундузда жўшқин ҳаёт қайнамоқда. У ёқдан бу ёққа ғизиллаб ўтаётган юк машиналарининг кети узилмайди. Улар баҳайбат панеллар, арматуралар, қум-шағал, тахта ва бошқа қурилиш материалларини тезроқ етказиб бериш учун шошилмоқдалар. Қурилиш майдонларида қад ростлаган қудратли кранларнинг тинимсиз ҳаракати, экскаватор, бульдозерларнинг шовқини ҳамма ёқни тутиб кетган.

Қуёш нурида бадани қорайган қадоқ қўлли азамат қурувчилар жазирамага парво қилмай, жадал меҳнат қилмоқдалар.

Мана, қаҳрамон Волгоград шаҳрининг вакиллари — ҳар бири ўз ишининг устаси бўлган моҳир қурувчилар иш олиб бораётган катта объект. Улар яна 2-3 ойдан кейин ҳар бири юзтадан оилани ўз бағрига оладиган 5 қаватли уйларни қурмоқдалар. Бу кўркам уйлар В-23 кварталининг ҳуснига ҳусн қўшажак.

Бундан атиги бир ой илгаригина яланг жой бўлиб ётган бу ерда ҳозир ҳар иккала уйнинг пойдевори қурилиб, биринчи қаватнинг темир-бетонли деворлари қад кўтара бошлади. Уч сменада кеча-кундуз ишлаётган 250 нафар волгоградлик қурувчиларнинг ғайрати билан ҳар куни бир неча ўн минглаб ғишт терилмоқда, ўнлаб тонна бетон ётқизиляпти.

Иш айниқса Анатолий Плакушчев прораб бўлган 8-уй қурилишида қизғин кетяпти. Оддий қурувчидан мастерликка, сўнгра қурилиш-монтаж ишларининг бош инженери даражасига кўтарилган Анатолий ўзи бошчилик қилаётган участкада меҳнатни жуда яхши ташкил этган. Бундаги ҳар бир қурувчининг кундалик ва ойлик кўрсаткичи 150-180 процентдан кам эмас. Энг илғор методлар билан ишлаб, кунига қарийб икки киши нормасини бажараётган ғишт терувчилардан А. С. Глухов, В. Г. Деревянкин, Н. Ягудина, В. Полтавченко, Е. Янкин, В. Шаров, бетончи Е. Стеглов, дурадгор И. Гречколар мусобақа пешқадамларидирлар.

— Газетага ёзишга арзигудек иш қилолганимизча йўқ, — деди камтарлик билан Анатолий, — 12 миллиметрли арматура, қоришма ва ғиштлар орасига қўйиладиган ЖГ-1 тўрларининг ўз вақтида етказиб берилмаётгани ёки кам келтирилаётгани иш суръатини тағин ҳам оширишга халақит бериб турибди.

Гитлерчиларни Волгоград остоналарида яксон қилишда қаҳрамонона жанг қилган, сўнгра енг шимариб шаҳарни тиклаш ишига киришиб кетган моҳир қурувчи, КПСС аъзоси ўртоқ Василий Осадец Волгограднинг ўзидагина 70 га яқин ҳашаматли уй-жой биносини қуришда муносиб ҳисса қўшган, 17 йилдан буён ғишт терувчилар бригадасига бошчилик қилиб келаётган бу ўртоқ тошкентликлар бошига тушган кулфатни эшитиши билан биринчи бўлиб Тошкентни тиклаш учун юборишни сўраб ариза берди.

— Шаҳримизни ёвуз душмандан ҳимоя қилишда, урушдан кейин эса уни тиклаш ишларида тошкентликлар ҳам бизга катта ёрдам берди, — деди у биз билан суҳбатда, — бошимизга кулфат тушганда жонини ҳам аямаган ана шу дўстларимизга ёрдамлашишдан ҳам шарафли иш йўқ. Мени ва ўртоқларимни бу ерга ана шу орзу етаклаб келди.

Икки муҳташам уйни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигигача қуриб битказиш мажбуриятини олган «Волгоградташстрой» қурувчилари ўз сўзларининг устидан чиқиш учун иш суръатини кун сайин ошираётирлар.

Ғ. АҲМЕДОВ.

И М З О

Қишлоғимиз ёнбошидан ўтган азим дарё мудом қўшиқ куйлаб оқади. У айниқса навбаҳорда, осмонўпар қоялар тепасидаги қалин қор эрийбошлаганда танасига сиғмай нортуядек ўкириб гирдоб солади, қирғоқларга тўш уриб, юксакликка сапчийди.

Дарёнинг биз томондаги соҳили сердарахт. Қишин-ёзин табиатнинг бутун кўркамлиги, гўзаллиги шу ерга кўчиб келгандай туюлади. Белга уриб турган кўм-кўк ўтлар. Лоладан қадаҳ кўтарган қизғалдоқлар бу ерларнинг ҳусн-латофатини кўз-кўз қилиб туради. Шундай серфайз дарё соҳили!

Уни Сирдарё деганларича бор. Биз ундан сал берида пахта етиштирамиз. Боғларимиз ҳам дарё соҳилига туташиб кетган...

Шу ерга келганда Расулжоннинг хаёли бўлиниб кетди. Пахтазор четида бир группа одамлар кўринди. Хатни давом эттирмасликка, одамларни кутиб олишга қарор қилди. Лекин кимлар келаётганлигини Расулжон билмасди. Ўтган куни газета саҳифаларида озарбайжонлик механизатор Арташ Бабальян ҳақида материал ўқиб, унга хат ёзмоқчи, у билан мусобақалашмоқчи бўлиб турганди. Хатни Сирдарё соҳилларини таърифлашдан бошламоқчи эди.

Расулжон хаёллар оғушида бояги одамларга пешвоз чиқди. Чиқди-ю, уларнинг меҳмон эканлигини дарҳол пайқади. Колхоз раиси Жўра ака Очилов олдинда келарди. Расулжон меҳмонларга яқинлашгач, улар билан қизғин саломлашди, деҳқончасига кўришди.

— Озарбайжонлик қардошларимиз сизни кўргани келишибди, — деди Жўра ака. — Ишларингиз билан танишиб, ғўзангизни текширади.

— Марҳамат, бош устига! таклиф этди Расулжон.

Озарбайжонлик ўзаро текшириш бригадаси аъзоларидан катта бир группаси Расулжон Исҳоқов бошлиқ комплекс механизациялашган звено далаларини роса кезишди. Ўттиз олти гектарлик яхлит пайкал кўкрагини безаб турган кўм-кўк ғўзалар мовий денгизни эслатади. Ҳар туп ғўзадаги шоналар ўрнида жилмайиб турган оқ, сарғиш, нимпушти гуллар эгатлар орасидан мўралашиб, келинчаклар бўйнидаги маржон каби тизилганича кўкка кўз қадайди. Бўлиқ ва тўқ кўсаклар гўё қўл билан териб қўйилгандай.

Пахтазорнинг қоқ белини кесиб ўтган ўқариқ лиммо-лим тўла. Шу ариқдан картанинг иккинчи бўлагига сув тараляпти. Ўқариқ дала белига кумуш белбоғ бўлиб, ғўзаларга обҳаёт ташигани-ташиган. Унинг тепасида бир деҳқон сувга термулганича киприк қадаб турибди. Бу — миришкор сувчи Раҳим Норбеков. Оқшом, тун мижжа қоққан бўлса ҳам, сувчи кўз юммай чиққан. У фақат ғўзани, мўл ҳосилни ўйлайди.

Озарбайжонликлар буни кузатиб ҳайрон қолишди. Эгатларни кўздан кечиришди, ғўза тупларини бирма-бир ушлаб кўришди, гул-кўсак санашди. Чин-

ҚАРДОШЛАР МУСОБАҚАСИ

● ● ●

дан ҳам ғўзалар маромида суғориляпти, ҳар тупида 10-12 тадан гул, 7-8 тадан тўқ кўсак бор. Ҳосил шохлари кўп.

Бундан мамнун бўлган меҳмонлар ҳу наридаги трактор ёнига шошилишади. Расулжон Исҳоқов рулга ўтириб, тракторни юргизиб кетади. Меҳмонлар унинг кетидан узоқ термилиб қолишади. Ҳимоя тўсиқлари ўрнатилган трактор қатор ораларининг кўндалангидан борарди. Культиватор тишлари тупроққа чуқур кириб кетган, кесаклар кўринмайди, тупроқ эланган ун каби майин бўлиб шундоққина ғўза туплари тагига тўшалиб қоляпти.

Меҳмонлардан бири бир ҳовуч тупроқ олади. Олади-ю, кафтлари орасида ишқалаб кўради. Донадор, майин, ажойиб тупроқдан хушнуд ҳид таралгандек бўлади.

— Қандай қилиб тупроқни шундай ҳолатта келтиргансизлар? — сўрайди меҳмонлардан бири.

Раис илиққина кулиб, трактор ҳайдаб кетаётган Расулжонга ишора қилади: яхшиси, звено бошлиғининг ўзи гапириб бергани маъқул.

... Пахтазор орасида қизғин баҳслашув кетмоқда. Расулжон Исҳоқов Озарбайжон вакилларига ўз тажрибаларини сўзлаб беряпти:

Эрта кузда ерни чуқур ҳайдаб қўямиз. Қиш бўйи у кўпчиб ётади. Баҳорда бороналаймиз, керак бўлса чизеллаймиз. Тупроқни майда қилмагунча экишга киришмаймиз. Чигит экилганидан кейин униб чиққач, дастлабки культивацияни жуда моҳирлик билан ўтказамиз, трактор культиватори ниҳоятда секин юради, бу билан ғўза тупларини тўла сақлаб қоламиз. Биринчи сувдан кейин ғўза анча жонланиб қолади. Шунда икки томонлама — узунасига ва кўндалангига культивация қилишга киришамиз. Бундай қилинганида тупроқ жуда майин бўлиб қолади. Бу ғўзанинг ўсишига яхши таъсир кўрсатади. Ҳар туп ғўзанинг бўғзи бўшаб қолгандан кейин у ўзи учун зарур моддалардан яхши фойдалана олиш қобилиятига эга бўлади.

— Ҳозиргача неча марта парвариш қилдингиз?

— Ғўзаларимизни 4 марта комплекс парваришдан чиқардик. Август ойи охирига қадар қатор ораларини яна бир ярим марта культивация қилишни мўлжаллаб турибмиз. Бу ишни ҳам бажарсак, гектаридан 35 центнердан ҳосил олишга имкон берадиган даражада пахта етиштирган бўламиз.

— Машинада қанча пахта термоқчисиз?

Расулжон меҳмонларининг саволига қисқа ва аниқ жавоб берарди. Бу сафар ҳам шундай қилди:

— Ҳосилнинг 90 процентини машинада терамиз. Бу йил планни 7 иш кунида бажармоқчимиз.

— Қардош республикаларда ҳам мусобақадошларингиз борми?

— Ҳозирча йўқ. Лекин Озарбайжонда Арташ Бабальян деган механизатор бор, деб эшитганман. Ўша киши билан беллашмоқчи эдим, бугун хат ёзмоқчи бўлиб турувдим.

Ўзаро текшириш бригадаси бошлиғи беихтиёр кулиб юборди ва ёнидаги қорагина кишига қараб:

— Қалай, юрак дош берадими? — деб сўрайди.

Расулжоннинг юраги шув этиб кетди. Ўша Арташ оға шу киши бўлмасин тағин, деб ўйлади. Ўйлаганича бўлиб чиқди. Озарбайжон ССР, Мардакерт районидаги Фрунзе номли колхоз комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи моҳир пахтакор Арташ Бабальян ҳам ўзаро текшириш бригадаси составида бу ерга келган экан. Бундан Расулжон бениҳоя хурсанд бўлди.

Икки орада суҳбат бошланди. Арташ Бабальян бошлиқ механизациялашган звено ўз районида илғор ҳисобланар экан. Ўтган йили 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан пахта топширибди. Улар пахта етиштиришни кўпайтириш «сир»лари ҳақида суҳбатлашиб олдилар. Билганларини бир-бирларига айтиб бердилар, билмаганларини ўргандилар.

Ўша куни Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг Расулжон Исҳоқов бошлиқ бригадаси дала шийпонида икки звено ўртасидаги социалистик мусобақага имзо чекилди. Унга Расул Исҳоқов билан Арташ Бабальян ўртоқлар қўл қўйишди. Ким олдин пахта планини бажарса ўша биринчи бўлиб телеграмма бериши тўғрисида келишиб олинди. Арташ Бабальян ҳам пахта тайёрлаш йиллик планини бир ҳафта ичида бажаришга сўз берди.

Ўшандан буён атиги икки ҳафта вақт ўтди. Расулжон Исҳоқов ўтган куни Озарбайжондан хат олди. Мусобақадошининг ишларидан хурсанд бўлиб, ўз звеноси ҳақида жавоб хати ёзди.

Ҳа, икки қардош халқ вакиллари ўртасидаги мусобақа ана шундай бошланди.

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: механизатор Расулжон Исҳоқов.

Янги ўқув йилига тайёрмисиз?

СЕНТЯБРЬ ЭШИК ҚОҚЯПТИ

Ҳозир ҳар бир маориф ходими мактаблар ремонтини тезроқ тугаллаш, янгиларини қуриб битказиш, ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш, лаборатория ва фан кабинетларини жиҳозлаш, мактаблар қошидаги теплица ва парник хўжаликларини тайёрлаш ҳамда бошқа ишларни ўқиш бошлангунгача тахт қилиб қўйиш учун кеча-кундуз тер тўкяпти.

Андижон область маорифчилари ҳам ана шу пешқадамлар сафида куни кеча мактаблар ремонтини муваффақиятли тамомладик, деб рапорт бердилар. Мавжуд 1016 та мактаб биносининг ҳаммаси жорий ва капитал ремонт қилинди. Областнинг шаҳар ва районларида давлат ҳамда колхозлар маблағи билан 23 та мактаб биноси, 245 та синфхоналар қурилди. Мактабларга қўшимча 6 мингта парта, 2400 та доска, 800 та жовон ва бошқа нарсалар олинди.

Ўқув йилининг муваффақияти, даставвал унинг қандай тайёргарлик билан бошланишига боғлиқдир. Буни тўла ҳис этган Янгиқўрғон, Андижон, Чуст районларининг маорифчилари янги ўқув йилига яхши ҳозирлик кўрдилар. Улар мактаблар ремонтини областда биринчилар қатори тамомладилар.

Янгиқўрғон районидаги 107 та мактабдан 53 таси капитал, 54 таси жорий ремонт қилинди. Бу районда кейинги икки-уч йилдаёқ колхозлар маблағи билан 20 та типовой янги мактаб биноси ва бир нечта қўшимча синфхоналар қурилди. Шу райондаги «Октябрь», «Шарқ юлдузи» колхозларининг правлениелари бу соҳада катта ташаббус кўрсатишяпти. Бу колхозларнинг ҳар бирида учтадан типовой янги мактаб қурилди. Андижон районидаги барча мактабларда дарсларни бир сменада олиб бориш учун тегишли шароит яратилди.

Булар ва ўтган ўқув йилининг якунлари областимизда ўқув-тарбия ишлари бирмунча яхшиланганини кўрсатади. Бултур 700 та мактабда дарслар бир сменада давом эттирилди. Умумий таълим сифати анча яхшиланди.

Шунга қарамасдан ўтган ўқув йилида камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Кўпчилик ўқувчилар тил-адабиёт, химия, математика, рус тили, физика каби фанлардан ўқув программаси талаблари даражасида билим ололмадилар.

Областда 1095 та нобоп синфхоналар бор. 413 та мактаб биноси ҳанузгача электрлаштирилмаган. Ўрта мактабларнинг 30 процентида физика, химия лабораториялари йўқ. 407 та мактабда машғулотлар икки сменада давом эттирилади. Шунга қарамасдан янги мактаб бинолари оз қурилмоқда. Бу йил областда атиги 23 та мактаб қурилади.

Колхозларда мактаб қурилиши суст. Планга мувофиқ бу йил 16 та мактаб қурилиши керак эди. Шундан энди 6 таси тайёр бўлди. Хўжаобод районидаги «Комсомол» колхозида 320 ўринли мактаб биноси 1964 йилдан бери битмаяпти.

Янги синф хоналари қуриш ҳам талаб даражасида эмас. Область бўйича колхозлар маблағи билан 560 та синфхона қурилиши лозим. 133 та синфхона қурилиши ҳали бошлангани йўқ. Хўжаобод, Избоскан, Ленин, Қўрғонтепа районларида бу соҳада олиб борилаётган ишлар кўнгилдагидек эмас.

Халқ маорифи ишининг муваффақияти энг аввало ўқитувчи-кадрларнинг малакасига боғлиқ. Бу йил мактабларимизда 18.342 ўқитувчи ишлайди. Шундан 7921 киши олий, 4302 киши тўлиқсиз олий ва 4849 киши махсус ўрта маълумотлидир. 4195 ўқитувчи сиртқи ўқишга жалб этилган.

Ўқитувчиларнинг самарали ишлаши учун яхши шароит яратиб бериш ҳам керак. Биз буни олдиндан ҳисобга олдик. Ўқитувчилар учун 271 та уй қуряпмиз. Аммо бу оз. Сентябргача область халқ маорифи бўлимига тағин 700 педагог келади. Уларни ҳам квартира билан таъминлашимиз керак. Умуман, қиладиган ишларимиз кўп.

Фурсатдан фойдаланиб, баъзи масалалар ҳақида ўз мулоҳазаларимизни айтмоқчимиз. Айрим соҳаларда ишимизнинг муваффақиятли бориши бошқа ташкилотларнинг ёрдамига ҳам боғлиқ. Масалан, типовой янги мактабларнинг лойиҳаси шу куннинг талабига жавоб бермайди. Чунки янги қурилаётган мактаблар қошида ошхона, уй-рўзғор ишлари бўйича машғулотлар ўтказиш учун хоналар йўқ.

Энди ўқув программаси ҳақида икки оғиз сўз. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги педагогика фанлари илмий-текшириш институти саккиз йиллик мактаблар учун ўқув программаси ишлаб чиқиб яхши иш қилди. Ўша программага мувофиқ саккиз йиллик мактабларда қизларга уй-рўзғор ишидан тегишли тайёргарлик бериляпти. Афсуски, бу иш 9—10-синфларга ўтгач, тўхтатиб қўйилмоқда. Бизнингча бу тартибни ўзгартириш, юқори синфларда ҳам уй-рўзғор ишларини ўргатишни давом эттириш зарур. Фақат қизларгагина эмас, ўғил болаларга ҳам уй ишларини программа асосида ўргатиш ҳақида ўйлаб кўриш лозим.

Республика партия ташкилоти ва ҳукумати яқинда маориф ҳақида жуда муҳим қарор кабул қилди. Биз маорифчилар ўз ишимизга ана шу партия белгилаб берган йўл нуқтаи назаридан қарашимиз ва шу билан республика маорифининг юксалишига муносиб ҳиссамизни қўшишимиз зарур.

С. МАМАТХОНОВ,
Андижон область халқ маорифи бўлимининг мудири.

ҲАР ТЎҒРИДА

⊙ Белоруссия Фанлар академиясининг Тилшунослик институти белорус тилининг тарихий луғатини тузиб чиқишга киришди. Филологлар бир неча йилга мўлжалланган бу катта илмий ишни тайёрлаш учун XVI—XVIII асрлардаги белорус ёзувининг барча муҳим нусхалари фильмотекасини тўпладилар. Плёнкалар ва фотографияларга адабиёт ва амалий ёзишмаларнинг жанрлари ва мазмуни бўйича Совет Иттифоқи ва Польшанинг турли шаҳарларидаги архивлар ва кутубхоналарда сақланаётган ҳар хил ёдгорликлар кўчирилди.

⊙ Совет Тожикистонининг пойтахти — Душанба шаҳрининг Ленин номли марказий магистралида чинорлар ва қайрағочлар орасида янги, шинамгина бир бино қад кўтариб турибди. Бу ерда республикада энг йирик Фирдавсий номли кутубхона жойлашган. Унинг номи жаҳондаги кўпгина мамлакатларга машҳур. Кутубхона Польша, Румыния, Чехословакия, ГДР, Болгария, Монголия, Эрон, Афғонистон, Ҳиндистон, БАРнинг илмий муассасалари ва кутубхоналари билан адабиётлар айирбошлаб туради.

Яқинда Душанбада Кобил ва Теҳрондан навбатдаги посилкалар олинди. Эронлик кутубхоначилар ўз тожик ҳамкасбларига форс-тожик адабиёти тарихига, лексикасига, фалсафага оид 20 китоб, Эронда чиқадиган ва ҳозирги замон эрон ёзувчиларининг энг яхши асарлари босиладиган «Воҳид», «Паёви навин», «Сухон» ва «Ягмо» журналларининг янги сонларини юборишган.

(АПН).

ЧОРАК АСРЛИ ЮКСАЛИШ

Металл — мамлакатимиз халқ хўжалигининг дармони. Ундан қудратли станоклар, машина-ускуналар, трактор ва экскаваторлардан тортиб космик кемалар, турбиналаргача ясалиши сир эмас. Самарқанддаги Ингичка конига қарашли «Қўйтош» бошқармасининг коллективи ҳам халқ хўжалигининг металлга бўлган эҳтиёжини қондиришда кўпдан бери баракали ҳисса қўшиб келмоқда. Кон меҳнаткашлари яқинда дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарилганлигининг 25 йиллигини нишонладилар.

25 йиллик муддат тарих учун ҳеч гап эмас. Лекин «Қўйтош» кон бошқармаси шу муддат ичида бекиёс даражада юксалди, ишлаб чиқариш-техника кўрсаткичларини такомиллаштирди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 6 баравардан кўпроқ ортди.

Кончилар даврасида баракали меҳнати билан ўзига ҳайкал тиклаган ажойиб ветеранлар бор. Қ. Аввалбоев, Б. Холбўтаев, Қ. Эргашев, С. Қаршибоев, С. Эгамқулов каби ўнлаб кишиларни корхонадагилар ҳамиша ардоқлашади. Кўп йиллик меҳнатлари, бой тажрибалари уларни доимо улуғлаб туради. Улар коннинг биринчи авлод жонкуярлари. Иккинчи авлод кишилари ҳам камолга етди. Неъмат ва Исроил Аввалбоевлар, Абдуҳолиқ ва Саид Эргашевлар оталар изидан бориб энг яхши кончилар қаторидан ўрин олишди.

Корхона коллективининг беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажариш учун олиб бораётган курашларига Ленин орденли проходкачи А. Шобўтаев, Меҳнат Қизил Байроқ орденли забойчи М. Эгамқулов, Ҳурмат Белгиси орденли С. Меинова ўртоқлар ҳам муносиб ҳисса қўшаётирлар.

Кончилар Қўйтош тоғлари бағридаги замонавий техника ва технология билан жиҳозланган корхона ишлаб чиқариш-техника кўрсаткичларини юксалтириш борасида дадил қадам ташламоқдалар. Бундан бир неча йил аввал кондан фақат вольфрам олинган бўлса, шу кеча-кундузда металлургия саноатимиз учун зарур бўлган молибден хом ашёси ҳам маъданлардан ажратиб олиняпти.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича беш йиллик биринчи йили етти ойлик плани ортиғи билан бажарилди. Мўлжалланганидан 6,4 процент кўп маҳсулот, жумладан 2,1 процент ортиқ вольфрам, 2,2 процентдан мўлроқ маъдан қазиб чиқарилди.

«ҚОРА КЎЗЛАР» ҲАҚИДА

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

●

КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига ҳисоботида таъкидлаб ўтилганидек, ҳозирги вақтда замонавийлик, мамлакатимиздаги коммунистик қурилиш проблемалари совет адабиёти ва санъати асарларининг асосий мазмуни бўлиб қолди. Буни ўзбек адабиётининг кейинги муваффақиятлари ҳам тўла тасдиқлайди. Ёзувчи Пиримқул Қодировнинг яқинда босмадан чиққан «Қора кўзлар» романи худди шу хил асарлардан.

Замонавий материал асосида чин маънодаги замонавий роман ёзиш ғоят масъулиятли ва қийин иш. Роман учун халқ ҳаётидаги улкан эпик воқеалар, йирик ижтимоий проблемалар керак. П. Қодировнинг «Қора кўзлар»и унинг аввалги романи «Уч илдиз» каби ўз давридаги романбоп ҳодисаларни, романбоп гапларни топа билишнинг яхши намунаси бўла олади. «Қора кўзлар»га партия Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь Пленумидан кейин мамлакатимиз ҳаётида юз берган ўзгаришлар асос бўлган.

«Қора кўзлар»да чекка бир тоғ қишлоғи ҳаёти тасвирланган. Бу ҳаёт ёзувчи учун бегона эмас. Автор роман устида иш бошлашдан аввал республикадаги деярли ҳамма тоғ-қишлоқларини кезиб чиқди, у ердаги кишиларнинг турмуши билан яқиндан танишди, бугунги қишлоқ, унинг проблемаларини чуқур ўрганди. Роман ана шу хотира, кезиш, кузатиш, танишиш ва ўрганишларнинг самараси сифатида яратилди.

Романда октябрь пленуми арафасидаги қишлоқ ҳаёти манзараси, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш мушкуллашиб кетган ўша даврдаги ҳақиқий аҳвол, хўжаликни бошқаришдаги субъективизм ва унинг ярамас оқибатлари, асоссиз қайта қуришлар ва шу туфайли вужудга келган асабий вазият рўй-рост кўрсатилган, айни вақтда октябрь пленумидан кейин қишлоқда рўй бераётган қувончли жараёнлар моҳияти бадиий таҳлил этилган.

Ёзувчи конфликтларни ўйлаб чиқармайди, балки ҳаётнинг ўзидан олади, бугунги қишлоқда юз бераётган ҳодисаларнинг ўзи асар қаҳрамонлари орасидаги зиддиятларнинг характерини белгилаб беради. Асарда бир гуруҳ янги типдаги ходимлар образи яратилган. Улар кечаги куннинг нохуш инерцияси билан яшовчи кимсаларга, худбинлик, амалпарастлик, дабдабабозлик, мақтанчоқлик ва кўзбўямачиликка қарши актив кураш олиб борадилар.

Романда ишлаб чиқариш характеридаги проблемалар билан бир қаторда қишлоқдаги маданий турмуш масаласи, оилавий-ахлоқий муносабатлар масаласи ҳам кўтарилган. Ёзувчи илғор позициядан туриб эскича тушунчалар, ярамас одатларни фош этади, қоралайди, янгича одатларни, самимий инсоний муносабатларни зўр пафос билан ҳимоя этади. Эскича тушунча ва одатлар тасвирида автор кўз илғамас икир-чикирларга ҳам эътибор беради, эскича тушунчаларга, улар қандай бўлишидан қатъи назар, автор одамлар ҳаёти ва онгини заҳарловчи хавфли бир оғу деб қарайди. Эскича одат ва тушунчалар ака билан укани бир-бирига рақиб қилиб қўяди, соф севгини уятга ёяди, севишганларни хижолатда қолдиради, эр билан хотин, қайнона билан келин, она билан бола орасига нифоқ солади, хатарли фожиаларга йўл очади, одамнинг одамлик нафсониятини ерга уради, одамнинг одамдек яшаши учун тўғоноқ бўлади; эскича тушунчаларнинг яна бир хавфли жойи шундаки, улар ниҳоятда яшовчан, персонажлардан бирининг таъбири билан айтганда «эски тушунчалар ғумай билан печакнинг худди ўзи, қарамай қўйсангиз дарров ғовлайди». Бу хунук тушунча ва одатларни бартараф этмай, йўлдан супуриб ташламай туриб дадил олға бориш, янги ҳаёт қуриш мушкул.

«Қора кўзлар» романи характерлар яратиш санъати жиҳатидан ҳам ибратли. Ёзувчи ижобий қаҳрамонлар характерини чизишда ҳам, салбий қаҳрамонлар характерини чизишда ҳам изчил реализм йўлидан боради: ижобий қаҳрамонлардаги ижобий сифатларни атайлаб бўрттириб ўтирмайди, ҳеч қанақа ғайр-табиийликка йўл қўймайди, улар ҳаётда қандай бўлса шундайича кўрсатишга ҳаракат қилади. Оддий одамлардаги оддий бўлиб кўринган гўзал сифатларни — ҳалоллик, ростгўйлик, самимийликни — қисқаси одамдаги одамийликни очиб бериш ёзувчининг асосий муддаоси бўлиб қолади. Асар қаҳрамонлари Аваз, Ҳулкар, Замонали ва Мансуровларнинг бош шиори ҳам шу: ҳалол бўлиш, эл-юртга виждон билан хизмат қилиш. «Абадий турадиган коммунизм қуряпмиз! — дейди персонажлардан бири. — Биз шу улуғ бинонинг ҳар бир ғиштини умрбод турадиган қилиб, заррача ҳам қаллобликни яқинига йўлатмай, энг ҳалол, энг покиза қўллар билан қўйишимиз керак» (283-бет).

Асар бош қаҳрамони Аваз тақдири ва фаолиятини эслаб кўринг. Ҳалоллик, ҳақгўйлик ва софдиллик унинг тани-жонига сингиб кетган. Курашчанлик унинг етакчи хислати. Ноҳақлик рўй берган жойда у энг яқин кишисини ҳам аямайди. Акаси Ортиқнинг ножўя хатти-ҳаракатларидан ғижинади, неча бор у билан тикма-тик олишади, қаллоб Давлатбеков ғайри йўлга бошлаганда уни эл-юрт олдида шарманда-ю шармисор қилади.

Амалпараст, шуҳратпараст, лаганбардор [illegible] касига қарата дейди: «Умр [illegible] бир марта бериладн. Ҳақиқи шуни ҳам бировларга пойи-патак бўлиб ўтказиш керак. Одам ўзининг ғурури билан эркини байроқдай баланд тутиши керак эмасми?» (225-бет).

Аваз жамоат ишларидагина эмас, оилада ҳам ҳақиқатга, янгиликларга талпинади, севги, оила, аёл ҳақидаги эски тушунчаларни парчалаб ташлайди, олис қишлоқларда янгича оилавий муносабатларни барқарор этади: соф севгини, аёл шаънини юксакликка кўтаради, соф севгисини, севгилиси Ҳулкар номусини оёқ-ости қилмоқ истаган қолоқ кишиларнинг таъна-дашномларига матонат билан енгиб ўтади.

«Қора кўзлар» автори салбий образлар характерини очишда ҳам маҳорат кўрсатган. Ёзувчи салбий типларни қора бўёқлар билан чаплаб ташламайди, ошкора сўкмайди, балки шошилмасдан, эҳтиросга берилмасдан уларнинг бутун кирдикорларини секин-аста фош эта боради. Ортиқ ҳам, Давлатбеков ҳам замонамиз мешчанларининг ўзгинаси. Уларнинг ҳар иккаласига хос умумий хислат — мослашувчанлик ва ўзгарувчанлик. Улар ҳар доим ўзларини ишчан ва садоқатли қилиб кўрсатади, шароитга тез мослашади, шароитдан эса ҳамиша ўз манфаатлари йўлида фойдаланишади.

Романдаги Исматбобо образи ёзувчининг жиддий ютуғи. Бу одам бир вақтлар катта жиноятлар қилган, кўпгина софдил кишиларнинг бошига етган. Янги шароитда айблари ошкор бўлиб, ғоят ноқулай аҳволда қолган. У ҳар нарсадан чўчийди, ҳадиксирайди, вужудини васваса-ю, таҳлика кемиради. Кўзининг ожиз бўлиб қолиши ҳам шундан. Ундан ҳамма жирканади.

Ёзувчи қишлоқ ҳаётининг жозибадор томонларини зўр меҳр-муҳаббат билан тасвир этади, тоғликларнинг яхши удумларини ардоқлайди, тоғнинг дилрабо манзараларини рангдор бўёқларда чизади, эл-юрт манфаати йўлида қилинадиган ҳалол эркин меҳнатнинг нашу наъмосини, романтикасини очишга катта эътибор беради. Манзара, ҳолат ва ҳодисалар тасвири ниҳоятда аниқ, жонли ҳамда жозибадор.

Авторга айтадиган айрим истак ва эътирозларимиз ҳам бор. Давлатбеков билан Ортиқни бир-биридан ажратадиган индивидуал белгилар хирароқ чиқиб қолган; Мансуров образининг моҳияти аниқ, у янги типдаги раҳбар ходимнинг тимсоли, аммо унинг портрети, шахсияти тўла очилмаган. Ҳулкар саҳнадан барвақтроқ тушиб кетгандек туюлади. Асар охирида тасвир суръати хийла тезлашиб, автор барча проблемалар ечимини беришга шошилади. Бу ҳол асар давомидаги жиддий тонни бир оз бўшаштириб юборган. Умуман муваффақиятли чиққан бу романни ҳар қандай нуқсонлардан холи кўришни истардик.

У. НОРМАТОВ.

ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРИНГ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ВА СИЛОС БОСТИРИШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 1966 ЙИЛ 10 АВГУСТГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

(Биринчи стун — областларва районлар; иккинчи стун — тайёрланган дағал хашак; учинчи стун — силос бостириш).

Оққўрғон	56,3	81,6
Бенобод	37,4	8,9
Бўка	65,8	22,5
Юқори Чирчиқ	68,8	25,8
Калинин	68,8	18,4
Оржоникидзе	86,1	14,6
Урта Чирчиқ	49,4	14,7
Янгийўл	87,2	36,7
Тошкент области бўйича	64,0	27,9
Боёвут	92,9	44,6
Гулистон	49,3	21,5
Еттисой	56,0	30,9
Жиззах	77,9	43,2
Зомин	75,5	40,0
Киров	73,0	26,4
Пахтаорол	80,2	13,6
Сирдарё	74,5	52,7
Фориш	88,0	—
Сирдарё области бўйича	73,9	30,8
Олтиариқ	41,1	13,8
Охунбобоев	40,0	16,6
Бағдод	24,9	17,6
Киров	39,2	20,1
Қува	50,4	26,2
Ленинград	45,5	52,9
Поп	34,3	29,2
Узбекистон	31,1	14,4
Фарғона	33,2	2,7
Фарғона области бўйича	37,8	20,9
Андижон	54,3	23,8
Балиқчи	59,3	13,9
Бўз	49,0	5,9
Задарё	37,2	23,6
Избоскан	71,7	47,9
Қўрғонтепа	54,9	7,1
Ленин	52,2	32,7
Москва	65,5	41,2
Наманган	55,1	39,1
Учқўрғон	62,6	38,4
Хўжаобод	56,8	4,5
Чуст	50,9	19,2
Янгиқўрғон	53,9	24,3
Андижон области бўйича	56,8	25,0
Булунғур	53,6	1,6
Ғаллаорол	62,9	23,0
Иштихон	45,5	0,1
Кўттақўрғон	41,1	1,5
Нарпай	39,9	22,1
Нурота	48,2	1,5
Пайариқ	71,7	7,4
Пастдарғом	34,2	6,6
Самарқанд	71,4	2,1
Ургут	69,1	1,7
Хатирчи	50,7	10,0
Самарқанд области бўйича	51,9	7,0
Бухоро	38,1	10,3
Вобкент	32,0	21,5
Ғиждувон	24,7	18,6
Когон	34,3	7,1
Қоракўл	32,1	5,2
Конимех	78,3	—
Навоий	29,4	13,8
Томди	8,1	—
Ромитан	32,0	12,4
Бухоро области бўйича	29,8	13,4
Ғузор	23,8	7,5
Карши	14,3	17,7
Косон	23,2	34,7
Қамаши	31,4	7,3
Чироқчи	33,5	17,3
Шаҳрисабз	35,1	38,1
Яккабоғ	42,3	32,3
Қашқадарё области бўйича	28,5	26,8
Бойсун	55,5	94,2
Денов	50,6	46,5
Жарқўрғон	67,4	54,5
Сариосиё	48,0	67,3
Термиз	80,1	39,0
Шеробод	52,9	35,0
Шўрчи	61,4	40,4
Сурхондарё области бўйича	57,9	48,6
Гурлан	19,3	—
Урганч	15,7	—
Хива	33,7	—
Ҳазорасп	22,3	0,9
Шовот	33,0	2,2
Янгиариқ	24,8	1,2
Хоразм области бўйича	[illegible]	0,7
Тўрткўл	6,4	7,4
Беруний	9,3	—
Амударё	5,0	—
Хўжайли	9,7	—
Қўнғирот	26,7	—
Кегайли	14,8	—
Чимбой	21,7	—
Тахтакўпир	27,1	—
Мўйноқ	7,5	—
Нукус	8,8	—
Қорақалпоғистон АССР бўйича	16,2	0,9
Республика бўйича	43,0	20,2

ИЗОҲ: Фарғона областида ем-хашак тайёрлаш плани область планлаштириш бўлими томонидан ўзгартирилган.

● ● ●

Куз яқинлашиб келмоқда. Қиш-қировли кунлар ҳам узоқ эмас. Чорва туёғини кўпайтираман, маҳсулдорлигини ошираман, деган киши қишга ҳозирдан тайёргарлик кўради: мўл-кўл ем-хашак жамғаради, қишлов жойларини ремонт қилади, янги қўралар қуради.

Бу соҳада Фориш райони чорвадорлари олиб бораётган иш айниқса ибратлидир. Форишликлар 10 августга қадар дағал хашак тайёрлаш бўйича йиллик планни 88 процентга етказдилар. Улар қишга етиб ортадиган миқдорда ем-хашак жамғариш учун курашмоқдалар. «Қизилқум», Тимирязев номли совхозларда бир ярим йилга етадиган миқдорда хашак тайёрланмоқда.

Оржоникидзе, Термиз, Конимех районларида ҳам чорва молларнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият берилмоқда.

Афсуски, республикамизнинг ҳамма хўжаликларида ҳам ем-хашак базаси вужудга келтириш кўнгилдагидек бораётир, деб бўлмайди. Масалан, Томди районида дағал хашак жамғариш плани энди 8,1 процент, Тўрткўл районида 6,4 процент адо этилди. Силос бостириш ҳам қониқарсиз бормоқда. Иштихон райони силос бостириш планини энди 0,1 процент, Фарғона райони 2,7 процент, Қамаши райони 7,3 процент бажарди, холос.

Беда ўриш, маккажўхоридан силос бостиришнинг қизғин дамлари келди. Ҳозирги фурсатдан оқилона фойдаланиб табиий ўтлардан ҳам жуда кўп миқдорда хашак жамғариш мумкин. Бунинг учун ишчи кучидан, техника воситаларидан ўз ўрнида фойдаланиш, хашак тайёрловчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш талаб этилади.

Бутун кучни кўпроқ ем-хашак жамғаришга сафарбар этайлик. Чорвамиз учун қишга етадиган миқдорда озуқа тайёрлайлик.

Халқаро ҲАЁТ

АҚШДА ЙЎЛДОШ УЧИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 10 август. ТАСС мухбири О. Аничкин хабар беради:

Кеча Кеннеди бурунидан (Флорида штати) «Атлас-Ажена» ракета системаси ёрдамида Ой томонига «Лунар орбитер» космик станцияси учирилди.

«Лунар орбитер» фотоаппаратлар ва Ойнинг радиациясини, гравитация майдонини ўлчайдиган приборлар ҳамда микрометеоритларни тадқиқ қиладиган махсус «қопқонлар» билан жиҳозланган космик лабораториядир.

Уни учиришдан мақсад — космик станцияни Ой орбитасига чиқариш ва яқин масофадан Ой сатҳини фотосуратга олишдир.

Ой атрофидаги орбитага чиқиб олгунча йўлдош 90 соат чамаси парвоз қилади, деб кутилмоқда. Ойга етишига 550 миля қолганида ердан берилган сигнал билан космик станцияда ретро-ракеталар ишга солинади ва «Лунар орбитер» Ойнинг тортиш кучи зонасига киради, сўнгра Ой орбитасида айланиб уча бошлайди. Парвоз раҳбарларининг планларига кўра, орадан бироз вақт ўтгач, космик станция ўз орбитасини ўзгартириб, Ой сатҳига 26 миля чамаси яқинлашиб боради. «Лунар орбитер» ана шу масофадан туриб Ой сатҳини, шу жумладан, бошқа бир космик кема — «Сервейер» қўнган районни фотосуратга олади. Олинган суратлар «Сервейер» юборган фотографияларга таққослаб кўрилади.

Вақт ўтиши билан «Лунар орбитер» ўзининг орбитал тезлигини йўқотади ва учишдан тўхтаб, Ой юзасига қулаб тушади, деб кутилмоқда.

Уругвай коммунистларининг съезди

МОНТЕВИДЕО, 10 август. (ТАСС). Уругвай пойтахтида Уругвай Коммунистик партиясининг XIX съезди ўз ишини бошлади. Съезд мамлакатнинг энг муҳим проблемаларини, халқаро аҳволни муҳокама қилади, ўз ҳаётий манфаатларини қондириш учун, мамлакатда революцияни ривожлантириш учун меҳнаткашлар оммасининг кураш тажрибасини умумлаштириб беради, шунингдек империализмга қарши кураш масалаларини муҳокама қилади.

Съездни Уругвай Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Альберто Суарес очди.

Съездда Уругвай Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Родней Арисменди доклад қилди.

ДЎСТЛИК МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРМОҚДА

ҚОҲИРА, 10 август. (ТАСС). Искандарияда кеча кечқурун Бирлашган Араб Республикаси — СССР дўстлик жамияти бўлимини очишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Искандария губернатори Ҳамди Ашур тантанали йиғилишда нутқ сўзлаб, Совет Иттифоқи билан Бирлашган Араб Республикаси халқлари ўртасидаги дўстликка, шунингдек сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳалардаги ҳамкорликка юксак баҳо берди.

Бирлашган Араб Республикаси — СССР дўстлиги жамиятининг раиси, баланд Асвон тўғони қурилиши министри Сидқи Солиман ўз нутқида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар ҳамжиҳатлик ва ўзаро ҳурмат принципига асосланган муносабатлар намунаси бўлиб хизмат қилиши мумкин, деди.

Бирлашган Араб Республикаси — СССР дўстлик жамияти Искандария бўлимини очиш маросимида дўстона визит билан Бирлашган Араб Республикасида меҳмон бўлиб турган Совет кемалари отрядининг командири, Қизил Байроқли Қора денгиз флоти штабининг бошлиғи вице-адмирал Г. Чернобай ҳам фахрий меҳмон сифатида ҳозир бўлди.

ИНГЛИЗ ҚЎШИНЛАРИ КЕНИЯГА ЖЎНАТИЛМОҚДА

ЛОНДОН, 10 август. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Найробидан хабар қилади: Англиянинг икки армия ротаси бугун самолётда Адандан Найробига жўнатила бошланди. Инглиз расмий доираларининг айтишига кўра, бу қўшинлар инглиз ва Кения қўшинларининг биргаликда ўтказиладиган маневрларида қатнашмоқ учун жўнатилмоқда. Бу маневрлар август ойининг охиригача давом этади.

ҚЎҒИРЧОҚ ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШМОҚДА

ПАРИЖ, 10 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнам қўғирчоқ ҳукуматининг бош министри Нгуен Као Ки Филиппин президентининг таклифига биноан, бугун Манилага келди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Маниладан хабар беришича, Ки Филиппин президенти Маркос билан «Осиёдаги сиёсий проблемаларни ва иқтисодий масалаларни «муҳокама қилади, шунингдек Жанубий Вьетнамга жўнатишга тайёрланаётган Филиппин ҳарбий қисмларини бориб кўради».

Филиппин университетининг студентлари Америка қўғирчоғини норозилик намойиши билан, шунингдек «Ки, юртингга жўнаб қол», «Маркос ва Ки — Америка қўғирчоқлари» деб ёзилган плакатлар билан қарши олдилар.

АПН ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БИЗАКВИНОДАГИ «ВОҚЕА»

Силициядаги Бизаквино деган кичкинагина камбағал қишлоқда етти боланинг онаси 47 яшар Мария д'Аккурсо ўзини ўзи ўлдирди. У камбағал оила бисотида қолган охирги пулни даволаниш учун тўламаслик ниятида шундай қилишга мажбур бўлди.

Бу аёлнинг эри ишсиз қолган ва Палермо вилоятидаги бошқа 35 минг деҳқон каби медицина ёрдамига муҳтожлар рўйҳатидан ўчирилганлардан бири. Мариянинг аҳволи ҳам танг бўлиб қолган эди: врачга 10 минг лир пул тўлаш керак, у ҳолда болалари оч қолиши керак. Лекин у ўз оиласини сақлаб қолиш учун ўлишни афзал кўрди.

Италиядаги буржуа газеталари бу фожиа тўғрисида «Қайғули воқеа» деган сарлавҳа остида икки сатргина хабар босиб чиқардилар. Бироқ, деб таъкидлайди «Унита» газетаси, Мария д'Аккурсонинг ўлимини «қайғули воқеа» дебгина қарамаслик керак. Бу, минглаб гражданлар гадойларча тиланчилик билан топилган иш ҳақи ҳисобига яшашга мажбур бўлаётган, социал-таъминот деган нарсани тамоман билмайдиган мамлакатга хос социал воқеадир.

АҚШНИНГ ДАҒДАҒАСИ

Кейинги пайтларда Америка мамлакатларининг деярли ҳар бир йиғилиши АҚШ ва унинг жанубий қўшнилари ўртасидаги жанжаллар марказига айланмоқда. Перу пойтахтидаги пахтачилик бўйича консультатив комитет йиғилишида ҳам ҳозир худди шундай бўлаётир.

«Пахта проблемаси» узоқ тарихга эга. Бу хом ашёни етиштирадиган Латин Америкасидаги мамлакатлар устида Қўшма Штатлар томонидан демпинг (рақибларни синдириш) хавфи бир йил эмас, бир неча йилдан бери туғилмоқда. АҚШда катта пахта запаси тўпланиб қолган. Бу айниқса капиталистик бозорга пахта экспорт қилиш бўйича АҚШдан кейин иккинчи ўринда турадиган Мексика учун катта хавф туғдирмоқда. Худди шунинг учун ҳам Мексика ҳукумати мамлакатнинг асосий бойликларидан бирини қатъий ҳимоя қилиб чиқмоқда.

Кейинги вақтларгача Вашингтондагилар «Пахта демпинги»га йўл қўйилмайди деб ишонтириб келдилар. Маълум бўлишича, бу диққатни бошқа ёққа буриш учун қилинган найранг экан. АҚШ деҳқончилик министри Орвил Фримэннинг айтишига қараганда, унинг мамлакати жаҳон бозорида пахтанинг ҳар фунтини 22 центдан, яъни илгаригига қараганда икки цент арзонга сотадиган бўлди. Бу биринчи қарашда унча катта арзонлатиш эмас. Бироқ амалда Лотин Америкасидаги пахта етиштирадиган мамлакатлар жуда оғир аҳволда қоладилар. Улар фақат бир йил ичида 52 миллион доллар кам фойда оладилар. Шундан Мексиканинг гарданига қарийб 19 миллион доллар тўғри келади.

Бунингсиз ҳам АҚШ билан савдо-сотиқ қилишдаги нотекисликлар натижасида юз миллионлаб доллардан ажралаётган Лотин Америкаси мамлакатларининг ташвишланганини жуда ҳам ўринли. Уларнинг доллар сиқувига қарши кураши тобора кучаймоқда.

Ҳеч шубҳа йўқки, Лимада бўлаётган навбатдаги кенгашда кураш яна ҳам қизғин тус олади. Жумладан, Мексика делегати ҳозирнинг ўзидаёқ унинг мамлакати пахта учун тўғри нархлар қўйилишига эришиш мақсадида бутун кучини сарфлайди деб айтди.

Р. ТУЧНИН,

(АПН — Радио).

Мехико.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

ХАНОЙ, 10 АВГУСТ. (ТАСС). АМЕРИКАНИНГ 7-ФЛОТИ КЕМАЛАРИГА ҲАМДА АМЕРИКАНИНГ ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВА ТАИЛАНДДАГИ ҲАРБИЙ ҲАВО БАЗАЛАРИГА ЖОЙЛАШИБ ОЛГАН АМЕРИКА САМОЛЁТЛАРИ 8 АВГУСТДА ВДРНИНГ ОСМОН ЧЕГАРАСИГА БОСТИРИБ КЕЛДИ. ВИА АГЕНТЛИГИНИНГ АХБОРОТИДА АЙТИЛИШИЧА, АМЕРИКА АВИАЦИЯСИ КУАНГБИНЬ, ХАТИНЬ, НГЕАН, ТХАНЬХОА ВИЛОЯТЛАРИДАГИ АҲОЛИ ЯШАЙДИГАН КЎПГИНА ЖОЙЛАР БИЛАН САНОАТ ОБЬЕКТЛАРИНИ ҲАМДА ХАЙФОН ШАҲРИ АТРОФИДАГИ ЖОЙЛАРНИ БОМБАРДИМОН ҚИЛДИ ВА ЎҚҚА ТУТДИ.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 10 август. (ТАСС). Ирқий ғалаёнлар уч йилдан бери давом этиб келаётганлигига қарамай, АҚШ ҳукумати негрлар яшайдиган гетолар проблемасини бир ёқли қилиш учун ҳеч қандай таъсирчан чоралар кўргани йўқ, деди кеча сенатор Р. Кеннеди телевидение орқали гапириб.

Бундан ҳам каттароқ фалокат юз бергандан кейингина АҚШ ҳукумати шу йўлда кескин чора кўради шекилли, деган таассурот туғилмоқда, деди Кеннеди.

* * *

ПАРИЖ, 10 август. (ТАСС). Панамада Латин Америкаси мамлакатлари меҳнаткашларининг оммавий чиқишларига қарши курашмоқ учун ва Кубага бостириб кирмоқ учун махсус отрядлар тайёрлайдиган лагерлар бор. Франс Пресс агентлигининг мухбири Панамада чиқадиган «Критика» газетасининг мақоласига асосланиб хабар беради: шундай лагерлардан бири Панама пойтахтидан 240 километр ғарбижанубда бўлиб, унга венесуэлалик Альберто Соларес Ларрасабаль командирлик қилмоқда.

Кейинги йилларда Польша Халқ Республикасида ўз-ўзига хизмат қиладиган ёки мамлакатда суперсамлар деб аталадиган йирик магазинлар тармоғи анча кенгайди. Варшавадаги суперсам энг йирик озиқ-овқат магазинларидан ҳисобланади. Бу ерга молларнинг 80 процентдан кўпроғи тахланган ҳолда келади. Суратда: магазиннинг умумий кўриниши.

(ЦАФ—ТАСС фотоси).

ҚАДИМИЙ ШАҲАРНИНГ ТАҚДИРИ

Толас дарёсининг қирғоқларида жойлашган қадимий қирғиз шаҳри Шельжи эрамизнинг олтинчи — ўн бешинчи асрларида Ўрта Осиёдаги йирик тоғ-кон саноати марказларидан бири бўлган. Савдо карвонлари бу ердан Шарқ мамлакатларининг пул ясайдиган марказларига Шельжи кумушининг озмунча қуюлмаларини олиб кетмади.

Шаҳар атрофидаги тоғларда қадимий тоғ қазилмалари ва эритиш саноатининг қолдиқлари, шлак чиқиндилари тўкиладиган катта-катта майдонлар сақланиб қолган. Жуда ҳам мураккаб проходка-йўллар мутахассисларнинг эътиборини жалб этмоқда.

XIII асрнинг бошларида мўғуллар истилосига дучор бўлган бу шаҳарнинг қолдиқлари бизгача етиб келган. Толас дарёсининг тик қирғоқларидаги истеҳкомларнинг қолдиқлари — минорали деворлар, икки квадрат километрдан кўпроқ ҳажмдаги тепалик сақланиб қолган.

Шаҳарда кимлар яшаган? Уларнинг турмуши, маданияти қандай? Нима билан шуғулланишган? Қирғизистон Фанлар академиясининг қадимий шаҳарни тўла қазишга яқиндагина киришган махсус археологик экспедицияси буларни аниқ [illegible] тўла аниқлаши керак.

Археологик қидиришлар учун унчалик кўп вақт қолгани йўқ. Толас дарёсининг тор оқимида бундан ярим йил муқаддам катта тўғон қурилиши бошланган эди. Унинг орқасида 550 миллион кубометрдан кўпроқ сув сиғадиган сунъий сув омбори пайдо бўлади. У Қирғизистон ва Қозоғистондаги 130 минг гектар ерни сув билан етарли даражада таъминлаш учун зарурдир.

Қадимий Шельжи ана шу сув омборининг тўлқинлари остида абадий кўмилиб кетади. Бироқ, ўша кунгача Қирғизистон геологлари ва археологлари уни қунт билан ўрганиб чиқдилар.

(АПН).

ТИЛИ БОШҚА-Ю, ДИЛИ БОШҚА...

СУД ЗАЛИДАН

Ҳаммага маълум, табиий офат Тошкентнинг ҳуснига доғ туширди. Иттифоқимизнинг барча бурчакларидан минг-минглаб дили пок, қалби олов дўстларимиз ёрдамга келишди. Шулар орасида Куйбишев шаҳридан ҳам ўн беш ёш қурувчи Тошкентга — ҳашарга отланай деб турганда ўн олтинчи бўлиб Виктор ариза берди. «Дўстлик шаҳрини бунёд этишга жонимни фидо қиламан» деб ёзган эди у. Бошқалар ҳам Викторнинг куйиниб қилган ваъдаларига ишонишди. Унинг қўлларини сиқиб муваффақиятлар тилаб Тошкентга кузатиб қолишди. Виктор Тошкентга етиб келди-ю, муомаласи ҳам, юриш-туриши ҳам ўзгарди қолди. Ваъдаларини унутди. Ҳали ишга киришмасданоқ маст ҳолда кўчаларда тентираб юрди. Ҳамкасб ўртоқлари уни тартибга чақиришмоқчи бўлганда Виктор ер тепиб ўшқирди:

— Сўнгги марта огоҳлантириб қўяй-ки, бугундан бошлаб менга гап тегизганнинг боши кетади. Ихтиёрим ўзимда. Сенлар билан ади-бади айтиб ўтиришга вақтим йўқ.

— Касбим бўёқчи деб бизни алдаган эканисанда,— деди у билан келган бинокорлардан бири.

— Гапни калта қил, ҳозир тилингни кесаман,— тишларини ғижирлатди Виктор.

— Буни Куйбишевга қайтариб юбориш керак. Бизнинг номимизга доғ туширади, — деди кимдир ўрнидан туриб.

— Йўқ, тарбиялаб ўз сафимизга оламиз,— сўзга аралашди биров.

Виктор такрор синаш шарти билан қурувчилар орасида қолдирилди. Орадан кунлар ўтди. Виктор бирон кун ҳам ёлчитиб ишламади. Аксинча, ишга хоҳлаганда бориб, хоҳламаганда кайфи-сафога берилди. Ичиб олиб тегмаганга тегиб, тегканга кесак отди.

Бир кун милиция младший лейтенанти М. Тургунов Викторни безорилик устида қўлга туширди. У ўз қилмишига яраша жазоланди. Бу ҳам безорига кор қилмади. Қамоқдан чиқди-ю, тўғри Проектная кўчасидаги қурувчилар ётоқхонасига бостириб кирди. Ишдан сўнг ухлаб ором олаётган Ҳошимовнинг ёқасидан олиб, қўққисдан мушт туширди. Кейин қўшни хонадагиларга ҳужум бошлади. Қурилишга ўзи билан бирга келган В. Момсин, А. Прохоровларнинг тўшакларини деразадан ташқарига отди. Кўзлари қонга тўлган Виктор бу билан тинчимади. Унга насиҳат қилмоқ учун келган ётоқхона тарбиячиси нуроний В. Алексеевани ҳақорат қилди. Бечора аёл бунга чидаёлмай кўз ёши билан чиқиб кетди. Қутурган Виктор пастга тушиб ётоқхона қоровули С. Н. Михайловани бўғди. Қўлидаги ханжарни унинг кўксига тиради.

В. Соколов ёвуз ниятига етолмади. Бу воқеадан хабардор бўлган милиционерлар унинг қўлидан ханжарини тортиб олишди. Дили бошқа-ю, тили бошқа безори қонун, жамоатчилик олдида жавоб беради.

Ҳ. ҚОДИРОВ,

А. ХУЖАМОВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида булут кам бўлиб, айрим жойларда ёмғир ёғиб ўтади, момақалдироқ бўлиши кутилади. Шимоли-шарқ томондан 5-10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 30-35 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб турса ҳам ёғингарчилик бўлмайди, 31-33 даража иссиқ бўлади.

ДОВЮРАК

ҲОДИСА

Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг бир группа қатнашчилари ўз меҳнат отпускаларини Москва яқинидаги боғ ва ўрмонларда ўтказиб, «Узбекистон» поезди билан Тошкентга жўнади.

Чиройли вагонлар гавжум. Ҳар ким ўз иши билан машғул. Биров китоб-журнал ўқиса, яна бировлар эса шахмат ўйнашяпти.

Ярим тунда вагонга икки кимса кирди. Улар ғирт маст бўлиб, йўловчилар ором олаётган хоналарга киришга ҳаракат қилдилар. Қий-чув бошланди. Буни эшитган вагон проводниги Алишер дам олаётган жойидан ирғиб туриб, шовқин келган томонга югурди. Алишер йўловчилар ёрдамида безориларни ушлашга интилди. Улардан бири қочишга уринди, иккинчиси эса оғир металл буюм билан Алишернинг бошига урди. Унинг бошидан қош-кўзига, юзига қон оқа бошлади. Шу пайт воқеадан хабар топган қўшни вагон хизматчилари ёрдамга етиб келиб, безориларни қуролсизлантирдилар. Ҳар иккала безори Ряжеск станциясининг милиция бўлимига топширилди.

Бу воқеа ўтган якшанба куни рўй берди. 18 йилдан буён темир йўл ишида хизмат қилаётган Алишернинг бу довюраклигидан беҳад миннатдор бўлдик. Йўловчиларнинг ороми учун астойдил жон куйдирган бу йигит камтарлик билан ўз фамилиясини ҳам айтмади. Лекин биз йўловчилар унинг фамилиясини билмасак ҳам, Алишернинг бу одамшавандалигидан мамнунмиз.

Ҳукуматимиз яқинда безориларга, ароқхўрларга қарши чораларни кескин кучайтириш тўғрисида қонун чиқариб, жуда тўғри иш қилди. Энди йўловчилар тинчлигини бузган ҳар иккала безори одил жазодан қочиб қутила олмайди.

А. ГОРБАЧЕВ,

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг ходими.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.55 — Озодалик — саломатлик гарови (рус.), 8.25 — Қўшиқлар, 9.30 — Енгил куйлар, 11.10 — «Фан ва турмуш» радиожурнали, 11.25 — Чолғу куйлари, 12.50 — Йиғим-терим олдидан (рус.), 13.30 — Муслим Магомаев куйлайди, 16.15 — Белоруссия ёш композиторлари ижоди, 17.00 — Концерт, 18.10 — Камер куйлар, 18.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари, 19.20 — Социалистик мамлакатлар куйлари, 20.00 — Биринчи даражали қурилишлар (рус.), 20.10 — СССР санъат усталари концерти, 20.45 — «Қурувчиларнинг катта отряди меҳнат вахтасида» (суҳбат), 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Халқ куйлари, 22.40 — Ғафур Ғулом ҳикоялари, 23.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари талабига мувофиқ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Қизил галстук** тележурнали, 19.00 — **Пахта териш машиналари — теримга шай қилинсин** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 19.20 — **Бадиий фильм.**

20.35 — **Эртаги кун программаси.**

Рус тилида: 20.40 — **Телевизион янгиликлар,** 20.55 — **Ёшимиз 17 да** (телефильм), 21.30 — **Экран янгиликлари,** 22.30 — **Майя Кристалинская куйлайди.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Аян ва Робот** (болалар учун), 18.25 — **Хабарлар қандай келади** (мактаб ўқувчилари учун), 18.45 — **Тошкент янгиликлари** 18.55 — **Тонг ороллари** (илмий-оммабоп фильм), 19.15 — **Унинг номи Сухэ ботир** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.30 — **Янги Тошкент жамоли,** 20.50 — **Шеърият мухлисларига,** 21.50 — **Тошкент янгиликлари,** 21.20 — **Ленкоран** (телефильм). 21.40 — **Закавказье куйлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 12/VIII да **Қари қиз,** 13/VIII да **Уғил уйлантириш.**

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

бухгалтерлар, наборшчиклар, линотипчилар, печатниклар, қоғоз қирқувчи, приёмщиклар, шогирдлар, электромонтёрлар, автослесарлар, автоэлектриклар, шоферлар, юкчилар, ёрдамчи ишчилар, уборщицалар, русча машинистка, вахтёрлар, комендант.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 2-қават, кадрлар бўлими.

Ишга таклиф:

«УЗСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» ТРЕСТИГА

Нукус, Термиз, Гулистон, Андижон, Қарши, Урганч шаҳарларида ички сантехника ишларига слесарлар, механизацияланштирилган кўчма колонналар учун электрогазэваркачилар,

трестда ишлаш учун сантехника инженерлари, бухгалтер-ревизор

КЕРАК

Елгиз кишилар ётоқ билан, оилалилар бир йил ичида квартира билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўчаси, 75-уй, кадрлар бўлими.

«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИГА

бош бухгалтерлар, товароведлар, экономистлар, умумий овқатланиш мутахассислари

КЕРАК

Ўзаро келишув асосида қабул қилинганларга меҳнат қонунларига мувофиқ подъёмний пули тўланади.

Мурожаат учун адрес: Сирдарё область, Янгиер шаҳар, Набережная кўчаси, 19-уй, кадрлар бўлими.

АБРАЗИВ БУЮМЛАР ТОШКЕНТ КОМБИНАТИГА

ускуна механиги, ускуна ремонт қилувчи слесарлар, қайроқтош қолипчилари ва қолипчи дастёрлари, постановкачилар, қайроқтошни ишловчи токарлар, газ агрегатларига хизмат кўрсатувчи кочегарлар

КЕРАК

Елгиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Гвардейская кўчаси, 8-уй (9-автобуснинг «Абразивная» остановкаси). Телефон В 3-00-10.

Редактор ўринбосари Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 28. Редактор — В36546. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337263. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 182. ИНДЕКС 64543. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08699.